

30

КНЯГИНЯ ЛЮБИЦА.

ИЛИ
СВОЕ ДУХУ.

I. СВЕЗКА.

СОЧИНЕНІЕ
МИЛЬКА МАРКОВИЧА

НОВИ САДЪ,
ПЕЧАТАНО У ПЕЧАТНИИ КИНСКОЙ.
1861.

Pis. Cp II 590/A. A

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

125 WEST 47TH STREET

NEW YORK

М II 216
Роср II 540/1.1

КНЯГИНЯ ЛЮБИЦА

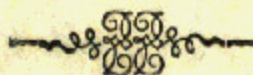
ПО

СВОМЕ ДУХУ.

СЕРБИ
ПРВА СВЕЗКА.

СОЧИНЕНІЕ

МИЛЬКА МАРКОВИЋА.

У НОВОМЪ САДУ

ПЕЧАТАНО У ПЕЧАТЪН ЕПИСКОПСКОЙ.
1861.

КНИЖНИЙ ЗАКАЗ

№

179962

№ 179962

УЧЕБНИК

УЧЕБНИК

1991

ПОСВЕТА.

Посвета књиге смерно подноси се
НЪной Светлости Княгнњи

Ю Л И

Рођеной Графици одъ Хунядїй,
Породице Сибинянинъ Янка, као Нъне
премиле Свекрве

КНЯГИНЬ ЛЮБИЦЕ

Духа врлине роду указане
У времену негодно прилика
За потомство, да е омлађина
У спомену за насвагда има;

Ка' што има Княгиню Любицу
Па и свету майку Ангелину,
Та на чіе она место леже
У светоме храму Крушедолу,
За навеки да почива онде
У спокойству съ ньоме и заведено,
Заръ по судби да се болъ слави
Што се Нъоме браћа огрешеше

IV

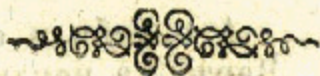
Ка' паклене тако злбне душе,
 Те на жалость рода и Сербіе
 Кодъ туѣинства у страноме свету
 Гди никаква добра неучини,
 Душу пусти и кости остави.

Тако има да е тако слави
 Духъ времена какву е родише,
 А колиба у себи одгаи,
 У простоти да се Она нађе
 По врлини выпрености ума,
 Своме Мужу тако и народу,
 Па Србиі своіой милой майцы
 За потребу и у свакой нужди,
 Милогъ рода да с' назове майкомъ.

Богъ да прости свога рода Майку!
 Вечна паметъ и наслада райска
 За врлине некъ су Ньойзи свагда,
 Духъ времена какву е родише
 Таква была и до смрти свое.

Милько Марковићъ.

У ТИПОГРАФИИ ПОДКРАДЕНЕ ПОГРЕШКЕ.

На стрн: у врст: одозго броећи:

	МЕСТО	ЧИТАЙ:
14.	14. и за свога	и за свака посла.
17.	16. кой се	кой е
19.	5. путове	топове
23.	16. преко Гружа	Груже.
27.	17. да ти	да те.
31.	7. провори	проговори.
—	11. и твоіой	и по твоіой.
34.	2. найдонѣня	найдонѣга.
35.	12. Ма	На.
37.	1. кой топе	кой топове
—	13. да заплене	да заплени.
39.	19. и каквы	а каквы.
41.	19. Али када тога	Али кадъ Га тога
42.	18. Та на мени	Те на мени
46.	1. и яцію	ни яцію
47.	4. како оце	оне оце
—	17. но такове	но таквومه часу
—	23. онде	тако
49.	2. Пошто	Па што.
62.	18. до	да
64.	1. тако нама	такo на ма
65.	10. да остави	да постави
—	11. Па па	Па с' Брачинца
—	15. с' Катиѣейъ	с' Катиѣемъ
66.	19. Баіо	Боіо
69.	13. прево	право
72.	10. Пошто	Па што.
108.	2. ђакъ	Ѣакъ.

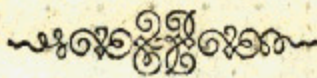
Премда се у читаню смисао ништа неквиари, ништа манѣ, како су ови уметцы изъ вида изпуштены, што су

VI

на особенимъ папириѣма были, немогу иѣ оставити, да иѣ овде неставимъ на тако и на коя места долазе. Као:

На стрн: између врта:

4. 38.	14. и 15. 22.	А са нѣме и нѣгову майку. Одъ душмана и више Турака место 30. Турака.	71 72
49.	21. и 22.	А о себи и самъ га донесе, Заръ га негди и у трню нађе Како га е добшаръ баѣо У свомъ страу тако у бежаню, Да е лаѣши у бежаню своме Те и шуме пріе да с' довати.	73 74 75 76 77
59.	19. и 20.	А остави у Рудовце тако Изъ Рогаче Катиѣа Николу Да онъ нази на Кара-Мустафу: Да непушта войску у араѣ Те у своме тумараню таквомъ На сбегове да неплаши народъ.	78 79 80 81 82 83
72.	7. и 8.	С' Муаремъ-бегомъ найст. сыномъ Скопљакъ наше крвоиѣ наше.	84 85
122.	2. и 3.	Па што они сваке посте мрее: Зато више да ни еданъ несме Одъ кнезова да имаде и ѣату Изъ Немачке да га тако држи, Осимъ едногъ господара само И судови што имати могу.	86 87 88 89 90 91

108

ДУХА ВРЛИНЕ

па и смртъ

КНЯГИНЪ ЛЮБИЦЕ.

Све поврзи, а Боже помози!
Едно ютро текъ се роди сунце
Царъ на небу да низпошлѣ зраке
На вас'лену да с' осмене злагомъ,
Свака тварка животъ да осети
Тако радость за сунчанимъ зракомъ:

Заечаше брда и долине,
Све планине екомъ одъ топова
И плотуна гласни гарабиля,
Ка' да небо проломи се само,
А потресе земля у основу,
Те на пропасть и целога света.

Стара Вишня Милошева майка,
Брижно сама по улицы шета,

Брижно шета за Ефремомъ тужи
 За наймлађимъ наймилиимъ сыномъ,
 Кой у робству кодъ Скопляка беше
 У проклетой у Небойши кули
 У синциру и владама тежкимъ.

Како зачу еку изненада
 Презну стара уплаши се яко,
 Уплашено на ма себи зове
 Обе снае Круну и Любицу,
 Себи зове нъима проговара
 Уплашено те имъ ово каже:

„Мое миле почуйте ме снае!
 Айд'те мало полю изпредъ двора
 Да чуемо одкудъ ека ова,
 Страшна ека скоро нечувена?”

„Одкудъ ека, каква быти мора?
 Дал' топовска гласны гарабиля,
 А са Чачка гди е наша войска,
 Мож' да су се удариле войске,
 Па 'ва ека одъ топова бойны
 И плотуна гласны гарабиля?”

„Или грми иль се земля тресе?
 Страшномъ суду те е' знаменя кажу?”

А безъ ништа ова ека ніе,
Но Богъ дао да на добро буде.

То 'на рече две унке узе,
Обе мале Милошеве кѣри:
Малу Савку у наручѣ свое
А Петрію за біелу руку
Како деца на улици быше
У сиграню себе проводише
У трчаню тако по прашини,
Па іоштъ далѣ изпредъ двора иде
Све тужећи за Ђфремомъ милимъ.

Снае итро послушаше майку,
Послушаше полю изшеташе
Изпредъ двора оне да слушаю:

Кадъ одлежу брда и дубраве,
Све планине дубоке долине,
Одкудъ ека каква быти мора:
Одъ топова ил' се земля тресе?

Па што полю оне изшеташе
И одъ двора одмакоше мало,
Да слушаю што планине ече,
Алѣ на коню човекъ указа се
Све у трку ка' да кнѣиге носи.

Илъ потера да за нѣме трчи,
 Како трчи или юнакъ бежи,
 Врана коня озноио беше,
 И у пену обукао белу,
 Одъ црнога начинио бела.

У кобъ трчи Милошевой децы,
 У кобъ трчи Бога неназива,
 Ни на дворе окреташе главу,
 Но текъ викну уплашено гласомъ,
 Како виде преда се гомилу
 На узвышку у чистоме полю
 У Црнући выше двора одма,
 И одъ жена и одъ ситне деце
 А познаде Милошеву лобу
 Стару Вишню како главомъ тресе:

О челяди! Милошева лобо!
 И ты ядна Милошева майко!

„Ето войске, у планину беж'те,
 Турске войске и самога Ђае.“

Па у трку проминути љаше
 Мимо деце Милошеве дворе,
 Ако нѣму небыше далеко
 И с' неруке да се сврати мало

Ка' у дворе свога Господара,
 Да онъ каже шта на Чачку было?

Алъ га позна Милошева люба
 По облику како ближе дође
 Да е попа да делія ніе,
 Нити каквый юнакъ одъ мегдана,
 Ако беше подвезао браду
 У по лета ка' у зимна доба,
 Кадъ се мрзне дрвль и каменъ;

Или свагда ка' што чине Попе,
 Па и Дуе када у бой иду,
 Свога чина да покрію знаке
 Те да опетъ оны служит' могу:
 Божю службу свету литургию.

Позна Она па га зове двору,
 Лепо зове Она нѣга моли,
 Па овако као скромна жена,
 Коя знаде за честь и поштивѣ
 И шта Попа по своему чину:

„Добрый Отче! нашемъ двору сврати
 На доручакъ и покою мало,
 Да одморишь и себе и коня.“

Люба моли, Попа одговара
Уплашено те онъ нѣма каже:

„А Бога ми Милошева любо!
Немамъ када стиѣду ме Турцы
Мене посеѣ' а васъ поробити,
Безъ неволѣ учиниѣу горе.“

То онъ рече „с' Богомъ“ нѣма каже,
Па заману коня да удари
Исподъ себе оштромъ узенгиомъ
Да онъ брже и оданде бежи.

„Съ Богомъ“ рече па имъ опетъ каже:
„Беж'те ядне у планину брже,
Врла Любо съ томъ неякомъ децомъ,
Како кажемъ што можете пріе,
Јо Любо! ма и съ голомъ душомъ,
Ера ето силе одъ Турчина
До по сата и самога Ђае
У Црнуѣ право вашемъ двору.“

То кадъ рече уплашено Попо
Обазре се и натрагъ погледа,
Да онъ види трчил' ко за нѣме,
Па заману опетъ узенгиомъ
Исподъ себе коня да удари,

Кадъ удари да му прида снаге,
 За бежанъ тако и оданде
 Без' обзира како му се море.

Аль Любица да истину чуе:
 Што 'но ече брда и долине
 А одлежу горе и дубраве,

И што Попо уплашено бежи,
 Опетъ моли као умна жена,
 Страомъ тежкимъ преплашеногъ Попу,
 Ньиномъ двору да онъ сврати мало,
 За истину а овако пита:

„Добрий Попо! Отче Свештениче!
 Кадъ е тако! како нама кажешъ
 Да ће Турцы до по саата доћи
 И самъ Бая нама у пооде

Рѣ свака нека бие нѣга,
 Молимъ тебе а ты стани мало
 Да намъ кажешъ ако Попо знадешъ:

„Што 'во ече шуме и планине
 А одлежу брда и долине,
 Па некъ теби у атару ние
 Да намъ кажешъ и одкуда идешъ?“

„Одкудъ идешъ а одкале беше,
Како ли се по имену зовешъ?

„Што си тако коня озноио,
И у пену обукао белу,
Одъ црнога начинио бела,
Уморіо и себе и коня,
Ка' да Бог' зна какве књиге носишъ
Илъ потера да за тобомъ трчи?

Казуй нама молимо те Попо,
Добрыи отче! божиі свештениче!
Ѓли итня тако за неволю,
Када нећешъ да ты двору свратишъ
Па ни съ твога да ты сићешъ коня?“

„А Бога ми Милошева Любо!
Све ћу вама право казивати:

„Я самъ онай чувенъ и на гласу
Попе Савва изъ Пчелица села,
Те изъ Левча айдучкога гнѣзда
Кои леже све соколе саме:

„Са разбоя и одъ Чачка идемъ,
Ютросъ намъ се ударише войске
Па 'ва ека одъ топова бойны

И плотуна гласны гарабиля,
Па ме почуй Милошева Любо:

„Тежко нама! омлађини нашої!
Што бы наше све пропаде тамо,
Све изгину нико и неоста,
Самъ утеко што имадо коня,
Добра коня и на руцы одма!“

„Мучи Попо! штогодъ болъ кажи!“
У беседи пресече га Люба,
Кадъ онъ рече: све пропаде наше.

„А шта Любо да ти болъ кажемъ?“
Опетъ Попо далъ проговара:

„Богъ ће дати те да добро буде,
Па ме чуйте да вамъ іоште кажемъ,
Ал' несређу само жалость нашу:

„Колико є полъ наспрамъ Чачка
Одъ Мораве тако до Любића
Сво є полъ лешемъ покривено:

„Конь до коня юнакъ до юнака,
Све то лежи едно до другога
Као свако поваљано сноплъ,
Веруйте ми, то очима гледа

Кадъ измако и погледа с' брда,
 Да я видимъ шта се іюште ради
 По разбою Чачанскоме полю,
 Сила турска юришъ кадъ учини
 На Мораву и шанчеве наше
 Одъ свы страна у беснилу своме
 Самъ атлія све делія люти
 Кой одъ єдне само плячке живи.

Аль Любица коя врла беше
 Тако умна а разума бистра
 Како зачу да іой Попо рече:

Кадъ измако и погледа с' брда,
 Да я видимъ што се іюште ради,
 По разбою Чачанскоме полю,
 Сила турска юришъ кадъ учини:
 На Мораву и шанчеве наше;

Као умна осети се жена,
 Да онъ боя ни видіо ніе,
 Но како су пушке припуцале
 И за турску зачуло се войску
 Да се креће на Мораву иде,
 Съ Ђая-пашомъ да га Богъ убіе
 У беснилу своме алаканию:

Да се коня дочепао свога
 И са бойна уклоніо поля,
 На да ништа ни видіо ніе,
 Шта е было на бойноме полю?

Ка' што тако и доиста было,
 На га опетъ Она свраћа двору
 На доручакъ и поксю мало,
 Да одмори и себе и коня;

Свраћа нѣга и опетъ га моли
 За истину а све болъ пита,
 Па овако као скромна жена:

„А Бога ти! іоштъ намъ кажи Попо!
 Добрый отче! зашто тебе питамъ
 Само некъ е у истини Попо,
 Ма по вољи и не было нама,
 Ако среће ютросъ нисмо такве
 Шта одъ тебе да чуемо болъ?”

„Када ютросъ ты одъ Чачка идешъ
 И да с' войске удариле кажешъ:
 И све наше да пропало тамо:

„Невиде ли нашегъ Господара
 И Іована моего девера,
 Бсул' оны у живому своме?”

Илѣ за веру а са браћомъ Попо,
 За крстѣ частный тако и за народѣ,
 Ка' юнацы на мегдану пали
 У оное Чачанское полю
 Кадѣ се силне ударише войске?

„А Бога ми Милошева любо!
 Стара майко што соколе роди,
 И зато ѣу вама казивати,
 Како гледа шта е одѣ нѣи было
 На мегдану у Чачанску полю
 Како оба кости оставише:

„Текѣ се зора на истоку виде,
 А на небу румень указа се
 Дневный царе да се и онѣ раѣа:

„Магла паде покри землю црну,
 Ка' да сама вышня воля хтеде
 Наша войска тако да невиди,
 Одкуда ѣе Турчинѣ ударити
 Бая-паша да га Богѣ убие,
 А по стану по орди турской,
 Ударише турски таламбаси
 Огласници што су свагда войсцы
 За опрема када у бой оѣе,

Мислимъ да и преко триста беше
Знакъ дадоше и мы да чуємо :

„Да се войска одъ Турчина креће ,
Цела сила да Морави иде
На насъ тако и шанчеве наше ,
И самъ Бая скоплякова дуча ,
На юришу да управля съ войскомъ.

„Онда видо на свомъ вранцу Кнеза
Јо Любо! нашегъ Господара!

„Како трчи одъ шанца до шанца,
Одъ гомиле до гомиле друге,
Те онъ реди войску за мегдана,
Како реди на пешака виче :

„Што изъ шанца да у шанце трчи,
А што ніе на Мораву брже ,
Да с' увате сви бродови нѣни
У бусіе изъ бусіа чува,
Докъ с' неспреме наши у шанчеве
И свакъ свое неувати место,
Па крозъ мазгалъ пушку непромоли
Пріе Турчинъ воду да непређе.

А коньика што имасмо нешто,
Ако више на самару беше

Па на просте дрвенице голе,
И безъ узде узенгія оштри
На улару тако на праѣице;

„Као мудра поглавица свака,
Єдне одма узъ Мораву шалъ,
Друге тако на бродове донъ,
Да насъ небы преварили Турцы
Преварили насъ обишли како,
Па са леѣа нама ударили,
Ка' шта чусмо да одоше тако
Таламбаси и одъ турске силе.

„Предъ конѣике као поглавице
Димитрія и Јована реди
Свога брата и за свога посла
Поуздана за мегдана тако.

„Реди тако па имъ јоште каже:
Са Турчиномъ гди се трефе само,
Они одма да се у бой пуге
Па са чаркомъ да измичу натрагъ,
Те Турчина и самога Ђаю
Да гледаю вешто да наведу
На заседе одъ пешака нашегъ,
Што га посла одма за конѣикомъ,

Да увати места у бусіе
 Одкудъ море Турчинъ ударити
 И са стране на шанчеве наше.

„Тако Любо! ка' шта вама кажемъ,
 Гледа Кнеза нашегъ Господара,
 Кадъ онъ реди войску за мегдана;

„Кадъ е реди а беседомъ храбри
 Па овако као умна глава:

„Да е' неплаши турскій таламбаза,
 Бая паше ни нѣгове войске.

„Ако“ рече „Бая паша има
 Више войске болъ одевене
 Па оружѣмъ окићене светлимъ,
 А за войску и џебане доста,
 У насъ браћо што найманъ има;
 Аль е суза сиротинъ рече,
 Свакій веруй ка' истину браћо!
 На зулуме и насиля турска
 Самомъ Богу тежко дотужила.

„Дотужила небу дотежала,
 Небо ће се гнѣвомъ отворити
 На Скопляка и нѣговогъ Баю

За зулуме кое они чине
 Србскомъ роду сиротиньи ядной,
 А у сили преко волѣ царске
 Златны слова нѣговы фермана,
 Кое Скоплякъ одъ народа крив
 Да га само како му се море
 Са зулумомъ тако више дави.

„Отвориће с' Богъ ље нама дати
 Моя браћо што насъ овде има!

„Да мы нѣга данасъ добиемо,
 Са мегданомъ и нѣгову войску,
 Па одѣло и оружѣ оно,
 Што видимо да га Турчинъ има;

„Турчинъ има у насъ браћо нема,
 Турскій коньи ати и париши
 Са такумомъ рахти силимбета,
 Таламбаси свилени баяцы,
 Витка копля, оне циде танке,
 Што су браћо одъ приморске трске,

„Канатліе на прсима токе,
 И челенке кое носе Турцы
 Придевене за шалове свое

Па за капе яничарске поше,
Све то наше као шићаръ быти.

„Само сложни треба да будемо,
А гди слога ту е и победа,
Па садъ свакиј како кои море,
Ма съ батиномъ кои пушке нема
У рукама за обрану свою
У поясу ножа ни пиштоля,

„А я видимъ да то многи нема,
Нек' потрчи на Мораву одма
На газове и бродове нѣне,
Да се напре како валя само
Изъ бусія изъ загођа добры
На Морави дочекаю Турцы
И самъ Бая да насъ позна болъ,
Кой се браћо, тако пресиліо,
Да не мисли ни на Вышню волю
Коя ће га данасъ постигнути,
Ка' Турчина Србскога душмана.

„Тако браћо, да га Богъ убіе,
Да ће за нѣмъ ка' за своіомъ душомъ,
И самъ Скопљакъ узданути тежко,
Како чуе шта е съ нѣме было
Данасъ браћо, кадъ удари на насъ.

„То онъ рече за саблю се маши,
 Свиленъ гайтанъ на руку натаче,
 Извуче е и низъ руку пусти,
 Гола сабля о десници тако
 Да му виси и на мети буде
 Свака доба за потребу итну.

„А потеже пиштоль изъ кубура
 На потрча на Мораву право,
 Чини ми се да угледа Ђаю,
 Па у пресретъ отрча му брже,
 Съ Ђая-папомъ да с' огледа како
 На мегдану по Чачанскомъ пољу,
 На шта нѣму ка' витезу фала!

„Онъ потрча пушке припуцаше
 На Морави те на више места,

„Па што пушке припуцаше тако,
 Турска сила одъ свы склопи страна
 Самъ атля, све делія люты,
 Кой на натрагъ неузмиче лако.

„Како склопи па у jednomъ часу
 Насъ разтера изъ бусія свию,
 Са Мораве и бродова нѣны
 На све стране као сила свака

Научена бою и мегдану
За юрише и на шанце саме.

„Насъ разтера на юришу узе
Као сила у беснилу своме:

„Све шанчеве и путове наше,
И тадъ мислимъ оба погинуше
Иль ий Турцы уватише живе
Одма тако на юришу првомъ,
На юришу кадъ с' учини сеча
А одъ сече одъ насъ гибель гора
Ерѣ невидо више ни еднога,

„Ни Гараша Милутина, Любо,
Коме Кнеже наша поглавица
Кадъ потрчи да пресрете Баю,
У трчаню ово само каза,
Кое зачу и я тако лепо,
Што се трефи и до нѣга близо:

„Ты, роѣаче, неодмич' одъ мене
Ако данасъ на мегдану паднемъ,
Да ми умешъ старой майцы казат',
Моіой Люби и неякой децы,
Снаи Круни, Јовановой любви,
Па свакоме кой запита за ме:

„Гди я данасъ на мегдану падо
 По судбини гди осташе кости
 За навеки тежко моіой децы,
 Ако іоште и мегданъ изгубимъ,
 Па свакоме кой се мой назвао,
 И Ёфрему кой е у синциру,
 Кодъ Скопляка у Небойши кули,
 Та изъ коє нико неизлази,
 Съ више браће и на муке сваке
 У кладама у синциру едномъ.

„А Гошнићу ты рођаче, кажи,
 Врломъ Павлу кои знаде путе
 У поноћи и до Саве доћи:

„Аманетъ му опетъ моя деца
 Ка' што нѣму и самъ пріе каза:

„Како чує да самъ погинуо,
 По несрећи мегданъ изгубіо:

„Да ій одма у Немачку води,
 Па по Срему ка' сироте праве
 Отца свога кадъ немаю деца,
 Майка сына, люба господара,
 Да се стара и о њима брине:

„За одећу, огревъ и обућу,
 И кадъ празникъ са чимъ да с' омрсе,
 Тежко њима! ако то доживе,
 Па рођаче, при несрећи таквој
 Нека тамо ка' у мирномъ царству,
 И безъ куће свое настрешнице,
 Леба просе те се тако раане
 У три дана ма еданпутъ ела!

„Само турскій да непадну шака:
 Стару майку да ми коньма газе,
 А по свету да ми децу носе,
 Разстављѣну и одъ свое майке.

„Но Богъ дао! како му се молимъ,
 Опетъ рече као напоследку:

„Ако паднемъ да на срећу паднемъ
 Мога рода и миле ми браће;

„Али гледай Кепу те посецы
 Кома реко да ми кућу чува,
 И до нужде ако мени буде,
 Да онъ мене Црной Гори води;
 А онъ чуемъ, како ми се каже
 Одъ многога, да комшиѣ ара,
 Прве газде одъ оближњи села,

Кой су овде съ нама на Любићу,
 Као айдукъ шта е научіо,
 Црну Гору те покори тако,
 Да немаримъ за ню чути више
 Када нису люди на беседи:
 Што се рекне да онако буде.“

„То вамъ за нѣи удемъ казат' само,
 А што каза истина е цела
 Па с' ненадайт' више ни едноме,
 Но са децомъ у планину беж'те,
 И учин'те колико се море
 По закону за нѣиове душе.“

„Богъ да прости ко соколе роди,
 Оба они у Чачанскомъ полю
 Ка' юнацы кости оставише
 А и споменъ за родъ и потомство,
 Примеръ болѣи да се свету прича:“

„За крстъ частный, веру православну,
 Да с' очува образъ и поштенъ,
 Како валя на мегдану мрети.“

„Па садъ „с' Богомъ“ Милошева Любо!
 И ты майко синя кукавицо!
 Иманъ богме за кимъ и кукаки.“

„Съ Богомъ“ пош'о отче Свештениче!
Нѣму Люба на пооду каже.

„Съ Богомъ“ пош'о! на беседи фала!
На и Богу и данашнѣмъ дану!

„Одъ толико тамо наше войске,
Миле браће, Србскіе сынова,
По избору и юнака больи,
Што изгину и на месту оста
Светый Отче! како нама каза,
И ты еданъ кадъ остаде само.

„Кадъ остаде и утече Попо!
Баръ у теби да остане семе
Те да Србско непогине име.

„С' Богомъ поѣи па садъ пружи Попо,
Низъ то полъ па што можешъ боль,
Преко Гружа право Левчу твоме,
Те ономе айдучкоме гнѣзду,
Ков леже такве соколове,
У Пчелице у наручѣ поши,
Еръ за тобомъ она сада тужи
Ако буде само чула Попо:

„О разбою што на Чачку было,
 Яо Отче! како нама каза,
 А Богъ дао да ты непогодишь.“

Боже милый! на свему ти фала!
 Пошто Люба одъ беседе преста,
 А удари свога коня Попо
 Исподъ себе оштромъ узенгіомъ
 С' обе стране колик' игда море
 А опружи низъ полъ Црнућско,
 Право Грузи преко Бела Поля
 Да онъ брже и оданде бежи
 Своме Левчу айдучкоме гнѣзду
 У Пчелице поши у наручѣ:

Стара Вишня Милошева майка,
 Коя ядна у жалости беше
 За Єфремомъ за наймлађимъ сыномъ,
 Кой у робству кодъ Скопляка пати
 У проклетой у Небойши кули,
 Одма она као свака майка,
 У старости кадъ остане коя
 Безъ подпоре и утѣхе сваке,
 Гласомъ викну у запевку диже,
 Па овако нарицати стаде
 Свое седе а чупати косе:

„Плачи Любо! кукай самномъ Круно!
Остасте ми удовице обе,
За младости синъ кукавице!

„Мила децо! несущите лица
Изгубисте и отца и стрица.
Остасте ми сиротице праве.

„Плач'те кѣри! яо мени ядной!
Одъ толико моіе сынова,
Што я роди и имадо тужна
Пре године на три оста само:

„На Милошу, Јови и Ёфрему,
Данасъ ядна у старости моіой
Безъ подпоре и утѣхе сваке;

„Безъ подпоре и еднога сына
Саморана у старости оста,
Ко' недруга кукавица права,
За живота да несущимъ лице.

„За Яковомъ и Миланомъ добримъ,
За Милошемъ тако за Јованомъ,
Па Ёфремомъ за наймлађимъ сыномъ
Кой у робству кодъ Скопляка тужи
У Небойши у проклетой кули,

Съ више браће у синциру едномъ,
 Забадава текъ за правду едну,
 Кою Скоплякъ одъ народа крїе,
 За несрећу како му се оће,
 Србскій народъ да онъ више дави
 Са зулумомъ свакимъ невалялствомъ,
 А Богъ дао по милости своіой
 Па по вољи како му се мили,
 Те несрећа на главу му дошла.

„Тужишъ ёшо! и я данасъ тужимъ,
 Као майка кукавица права
 Више за те нег' за браћомъ твоіомъ:

„За Милошемъ и Јованомъ сыне,
 Ако они погинуше оба,
 Како нама сада Попо каза,
 И на Чачку кости оставише
 Кадъ усташе съ браћомъ на Турчина,
 На Скопляка нѣгове вулуме,
 Родъ и браћу да избаве свою
 Турске силе и напасти сваке,
 Ядной майцы! а мой милый сыне!

„Што падоше оба на мегдану
 Ка' юнацы за срећу Србіе,
 Своє браће и милогъ имъ родаянъ

„Што падоше они недопаше
 Турскій шака те да муке трпе
 Одъ Турчина Србскога душмана,
 Какве сыне, ты ми данасъ трпишъ
 Кодъ Скопляка у Небойши кули.

„Трпишъ сыне, ја мени јадной!
 Тежке муке синцирѣ око врата
 У комъ има и до триста ока.

„Теже кладе на ногама имашъ
 На рукама проклете лисице,
 Да неморешъ лећи ни устати
 Ни на коју окренут' се страну,
 Но повасданъ па и ноћу тако
 Гладанъ, жеданъ безъ покоя свакогъ,
 Безъ постелѣ дебела душека,
 Ка' што си се научио сыне!
 Па и миле да ти снае гове
 И да теби све по вољи чине
 Само седишъ па уздишешъ тешко,
 Грозно плачешъ и за помоћ вичешъ,
 А единако све споминѣшъ майку
 У несрећи да ти једна дођемъ
 Те да видимъ какве муке трпишъ,
 За родъ сыне! омлађину милу!
 Одъ Турчина да зулума нема.“

Тако Вишня кука и нариче
 А за ньоме Круна горе диже,
 У запевку Јованова люба,
 Малу тубу она кадъ угледа,
 Како сама уплашено бежи,
 Преко поля па шта може болъ
 Безъ обзира натрагъ да погледа
 Те да види у касаню своме:
 Дал' за ньоме іоште когодъ иде?

Ка' што адетъ она имаѣаше,
 Кадъ се кући съ господаромъ враѣа,
 Напредъ свагда изпредъ ата иѣи,
 Па се натрагъ освртати често
 У касаню тако и трчаню
 Те гледати ко за ньоме иде?

„Јо майко! истина е цела,
 Што намъ Попо изъ Пчелица каза:

„Ево тубе наше куде мале,
 Коя оде майко съ Господаромъ
 Да му чува шаторъ и альине,
 Подъ шаторомъ и нѣгово место
 Одъ ябане на нѣгово место
 Мила майко! нико да неседне.

„Ево тубе Господара нема,
Доиста су они изгинули,
Или оба турскій шака пали,
Де на муке изпуштаю душу.“

Тако кука и нариче она
Па и далъ нарицати њаше
Са свекрвомъ у едноме гласу,
Ал' Любица као умна жена,
Тврда срца више юначкога,
Одъ ецаня тако и одъ плача
Обе свое кадъ утѣши кѣри
А утре имъ сузе одъ образа,
Окрену се па обема каже :

„Бути, майко, за милога Бога,
И ты Круно! шта е вама двема?
Неће бити ка' што Попо каже,
Ма башъ битка да е ютросъ была :

„Србска войска да сва изгинула,
Изгинула нико неостао,
Па ни да су оба погинула,
Твоя сына, наши Господари.

„Та за Бога помислите само,
Одъ толико слугу и момака,

И одъ куће што одведе деверъ,
 За послугу и потребу сваку
 Да се они око нѣга нађу:

„Заръ ће бити когодъ да остао
 За гласника да намъ кући дође,
 Те да каже шта на Чачку было?“

„То 'на рече опетъ Круни каже
 Одъ осбиля ка' етрви млађой',
 Кадъ с' окрену и погледа у ню!

„Бути Круно! шта е теби јутросъ?
 Бути, море, да с' неплаше деца
 И по селу нечини се буна,
 Ако Богъ да и одъ Бога срећа,
 До по дана ил' заода сунца
 А найдалъ како ми се чини
 До поноћи има ћемо гласе,
 Добре гласе за насъ и за народъ
 И за наше миле Господаре,
 На утѣху и на радостъ сваку
 Па овакве благо нама съ њима:

„Турску войску да разбила наша,
 Ђая паша да е погинуо.“

Па јоштъ далъ хтеде говорити
 Да утѣши Круну и свекрву,
 Али Круна на то наша викну,
 Са образа како утре сузе,
 Као одъ сна да с' пробуди каква:

„Аминъ Боже! све се съ тобомъ може!“
 А свекрва на то провори:

„Силанъ еси! ты помози Боже!
 Србскомъ роду данасъ у невољи,
 Па у свакой како ти се море
 По милости и твојој вољи,
 Да те слави мало и велико,
 Све што дише и крстомъ се крсти
 Са три прста у име Троице
 Ђдносущне васда нераздѣлне:
 Отца, Сына и светога Духа.

Како рекле, Богу се молиле,
 Ныова се желя испунила,
 Прие зоре и данице сјайне
 На утѣху и на радостъ ныну,
 Момакъ дође са бойнога поля
 Те одъ Чачка места крвавога.

Како иде јоштъ са коня виче II
 Преко поля и кадъ двору дође
 Врла слуга Шекеля изъ Банѣ:

„Весели се Милошева любо!
 Коя имашъ врла Господара,
 Коя имашъ коя нѣга грлишъ
 Са десницомъ, свака доба любишъ
 У милини као Господара.

„И ты Вишньо! Милошева майко!
 Весели се! Богъ те веселио!
 Са тобомъ се и мы веселимо,
 Што намъ роди мила Господара,
 Кой ѣ' умети као умна глава
 Да управи съ нама и са земљомъ.

На гласъ милый тако на уранку,
 На дворъ трчи Милошева люба,
 За нѣомъ Круна и свекрва съ децомъ,
 У альина тако обувене
 Како сву ноѣ оне преседиле
 Са разбоя чекаюѣи гласе.

На дворъ трчи те пресрета слугу,
 Како срета одма нѣга пита
 У милини као уплашена:

„Одкудъ тако на уранку слуго?
 Нил' среће каквимъ добримъ гласомъ.
 За насъ слуго, тако и за народъ
 Па за наше миле господаре?“
 Тако пита слуга одговара,
 Те овако свима њима каже:

„Фала Богу и доброме часу!
 Па нашему миломъ Господару!
 Кои уме съ нама да управи:

„Са разбоя и одъ Чачка идемъ
 Добримъ гласомъ да васъ овеселимъ,
 А по слову нашегъ Господара,
 Па ме чуйте да вамъ сада кажемъ:

„Юче намъ се ударише войске,
 Ударише и васданъ борише
 Али турска већа войска беше,
 Већа войска па и већа сила,
 Наша войска сили узмаче се,
 И одъ пола више разбеже се
 Са разбоя и бойнога поля
 Турчинъ узе шанце и обкопе.
 Све шанчеве што имасмо доле
 Одъ Любића а Морави ближе.

Тако узе на юришу одма,
 Осимъ шанца едногъ найдонѣня,
 Кои беше до Мораве саме,
 А брани га Јово одъ Добраче
 Чврстомъ вольомъ тако и мудриномъ
 Одъ юриша турскій нападања
 Каква Турчинъ у беснилу чини,
 Свою ярость на насъ да искали,
 Коньикъ, пешакъ одъ ютрена доба,
 Па то тако до заода сунца,
 Безъ одмора преко целогъ дана.

„Брани Јово и одбрани храбро,
 На похвалу Богъ ме Груже целе
 Коя съ њиме онай шанацъ брани.

„На похвалу Груже па њгове,
 Благо роду! благо браћи съ њиме
 Па и майцы коя роди њга!
 Што умеде како виде Јово:

„Да га Турцы затекоше съ войскомъ
 С' суве стране у ономе шанцу,
 И остале оцепише войске;

„Оцепише њга осамише,
 Одъ свогъ шанца да затвори врата,

Да 'м' не бежи нико одъ войника,
 Што б' доиста многи учинію
 Може быти па и сва му войска
 Што е беше у оное шанцу
 Са Добрачомъ кой управля съ ньоме,
 Како съ ньоме тако и са шанцемъ,
 Само вато да имаде пута
 Отворена ма на кою страну,
 Ка' остала што учини войска
 Сваколика што е имадосмо,
 Изъ шанчева изъ обкопа свію
 Ма срамоту и на жалость сваку;
 Како виде силу одъ Турчина
 Преко поля юришь да учини,
 Одъ Мораве како воду пређе
 На шанчеве и топове наше.

„А іоштъ болъ што умеде Јово,
 Са беседомъ тако да охрабри
 Свою войску коя съ ньиме беше,
 Као свакій старешина врлый
 Кадъ се види у невољи каквой.

„Да охрабри да свакоме каже:
 У свомъ шанцу да се добро држи,
 Па свакъ свою да мазгалу чува,

По троица па на свакой да су,
 Дуге пушке да се брже пуне,
 Те плотуни ческе обараю
 На Турчина и на турску силу,
 Како она на шанацъ нагрне
 Преко поля у беснилу своме
 На юришу шанацъ да освая.

„Па ме чуйте да вамъ далъ кажемъ:
 На юришу те ономе првомъ,
 Опетъ тако на срамоту нашу,
 На срамоту те велику жалость
 Да е было што казати морамъ,
 Али несмемъ ни то прећутати:

Турчинъ узе и топове наше
 Кое едва тако дочекасмо,
 Фала Богу када иѣ добысмо.
 Алъ несреће опетъ грдне наше
 Да иѣ тако изгубисмо лако.

„Кодъ топова бранеѣ' себе храбро,
 Бранеѣ' себе тако и топове
 Одъ Турчина нашега душмана
 Само паде Богъ да нѣга прости,
 Изъ Страгара Танасіе Раиѣ',

Кои топе нехте да остави
 Безъ одбране ка' нѣгова войска,
 Стыдъ е было на свакоме месту
 Што с' разбеже и напусти шанацъ;
 Кадъ с' разбеже зашто га обори?
 Те у нѣга лако Турчинъ уђе.

„Зато опетъ стыдъ е было кажемъ,
 Како виде Турчинъ да нагрну
 Одъ Мораве преко поля равна,
 Право шанцу на топове тако
 Све делія, све атлія люты,
 Пре пешака да у шанацъ уђе
 Те топове наше да заплене
 Ка' што тако и учини конѣикъ,
 Што с' разбеже као плашна зверка
 Кадъ зачуе да повиче айка,
 А остави шанацъ и топове
 Па и свога коменданта врла,
 Самъ да чува шанацъ и топове.

„Аль и Раиѣъ тако у невољи,
 За кога се врло добро знаде,
 Ка' очима што гледасмо свагда,
 Да предъ Вожда свилень барякъ носи,
 Свакадъ Вожде када у бой иде,

„Ил' у шетню у ловъ у планину
 Да онъ лови срне и кошуте
 Па и хищно да зверинъ бие:

„Та онога милога времена
 Кадъ имасмо „Славу“ и „Слободу“
 Па са Вождомъ и веселъ свако,
 У рукама земљу и градове.

„Кадъ имасмо па све изгубисмо,
 Те на жалость како и сви знамо:

„Да е было шта с' учини еъ нама,
 Съ нашомъ славомъ како допадосмо
 Опетъ робства овы мука тежкій,
 Одъ Скопљака што ии претрписмо,
 Каквы пріе никадъ непатисмо,
 Одъ Турчина Србскога душмана,
 Одъ Косова како паде царство
 Наша слава и слобода она,
 Кою дотле свагда имадосмо;

„Као юнакъ себе да освети
 Па и свою да замене главу,
 Онъ непаде пріе докъ не уби
 Одъ душмана тридесетъ Турака

Кой у шанацъ утрчаше првы
 На атове и парипе свое,
 Па на нѣга налетише клети
 У смѣлости у беснилу своме
 Као вуци кадъ овчиму нађу
 У средъ поля саму оставлѣну.

„Богъ да прости таквога юнака,
 Богъ да прости некъ му буде споменъ
 У потомству за такво юнаштво!“

„Но несрећа учини се ова
 Одъ насъ 'вака и толика гибель,
 Што послуша наша поглавица
 Како Молеръ са Цукићемъ рече :

„Наша войска да се доле спусти
 Са Либића до Мораве саме,
 Покрай воде по чистоме полю
 Да се онде и у логоръ стави,
 Да е виде Турцы и самъ Тая
 Какве войске и каквы юнака
 И кодъ нашегъ има Господара
 За мегдана ма у полю было
 Да се съ њима тако ударимо,
 Ако свакиј и немасмо пушке?“

„Што послуша и учини тако
 Те несрећу искусисмо такву
 Какву вама сада каза свима.

„На при таквой той несрећи нашој
 Мал' и жалость све насъ непостиже,
 Каква жалость? да чуєте само:

„Наша врла Поглавица мила,
 Кога Богъ ме едва дочекасмо
 Да предъ нама на Турчина пође
 На Скопљака и нѣгову силу
 Изелице Турке зулумѣаре
 Шта одъ себе ѣаше да учини,
 Кадъ оное на Любићу шанцу
 Истрчасмо да онъ съ нама види,
 Ниел' наше какве лепе среће,
 Наша войска када тако бежи
 Са Мораве и шанце остави
 У свомъ страу тако и топове
 Како виде силу одъ Турчина
 Сваколика да Мораву пређе,
 Како пређе да на шанце пође,
 На юришу шанце да освая
 Како море и топове наше,
 На Любићу да се зауставля.

„Но кадъ тамо тако дотрчасмо,
Па онъ виде и на жалость сваку:

„Да капія широмъ отворена
На оноие шанцу на Любићу,
Па у шанцу и да никогъ нема,
Тако ђаше да кидише себи
Ил' у Турке да га нема више,
Како нѣму учини се на ж'о:

„Што се тако сваколика войска
Са сви места и бусія свию
Одъ еднога само стра разбеже
На све стране безъ обзира свака
Како зачу одъ Турчина само
Нѣину вику тако алаканѣ,
По ономе Чачанскомѣ полю
Одъ Мораве што е съ ове стране
Подъ Любићемъ и до Чачка самогъ,
Па крозъ маглу како пала беше.

„Али када тога уздржасмо
Земљи паде како съ коня сиђе,
Па по земљи као мало дете,
Кадъ се коме шта учини на ж'о,
Тако стаде да се и онъ валя,

Па одъ муке каква нѣга узе,
 У жалости шта се то учини
 Одъ насъ тако па у едномъ часу
 Ка' да Турцы изъ неба падоше:

„Оберучке како снагомъ море
 Косу чупа у прси се бие
 Па овако у запевку диже:“

„А за Бога шта се то учини
 Одъ насъ данасъ на срамоту тако
 За потомство нашу омлађину?“

„Ей народе! Ей неверо права!
 Ко бы одсадъ теби веровао,
 Ние тебе да тай живи више
 Ни по свету да очима гледа,
 Као човекъ ако свести има?“

„Ей народе! грдна муко моя!
 Зашто на зло навуче ме тако?“

„Та на мени и на децы мојој
 За потомство да остављашъ клетву,
 Какву клетву? и одъ смрти гору:“

„Да н'умедо е' тобомъ да управимъ
 На Скопляка када тебе диго,“

Ей неверо! а по волѣ твоіой
 Како мене у Такову моли
 За устанакъ да се Скоплякъ біе,
 За насиля та каква ти чини
 Преко волѣ и самога цара
 Па фермана и нѣговы слова.

„Зашто тако на све стране бежишь,
 Па у страу и шанце напусти
 Безъ обране тако и топове,
 Како види силу одъ Турчина
 У беснилу да Мораву пређе,
 Па да оће на шанчеве твое,
 Безъ да едну ты избаци пушку
 На Турчина тако изъ шанчева?

„Зашто бежишь па и куда бежишь?
 Ка' за леѣа да градове имашъ
 Какву тврѣу, тако и за децу.

„Ил' се надашъ када тако бежишь,
 Да ће теби каква помоћъ стићи
 У невољи каква ти е данасъ,
 Одъ крштене браће и царева,
 Луда паметь како те заноси?

„Ей народе! муко и невольо!
 Грдна рано а жалости моя!
 Како лако заборава тако,
 И на ону твою клетву тежку
 Какву баци и на брата свакогъ
 Одъ народа за неверство свако
 За неверство тако непослушность.

„Ка' на клетву тако на заклетву
 Какву менн у Такову каза,
 Када мене на устанакъ позва
 Люта гуя да се Скоплякъ бие;

„Да се бие, како да се бие?
 Знашъ ли роде да овако каза:

„Люта гуя да се Скоплякъ бие
 Айде Кнеже, ако Бога знадешъ
 Као душманъ па како се море,
 Ма се съ њиме и зубима клали
 Одъ насъ Кнеже, докле еданъ трае,
 Само више да међъ нама ние
 Катидъ Скоплякъ крвопія наша,
 Кой оглоби и до голе душе
 Цео народъ у лику опаса.“

„А ты данасъ како виде Гаю
 Са Турчиномъ да Мораву пређе
 Па да ође на шанчеве твое,
 Као сила тако са јуришомъ
 Да удара да се съ тобомъ бие,
 Тако на ма на све заборави:

„Ка' на клетву тако на заклетву
 Па на сваку ону муку тежку,
 Люта гуя како крвь ти пиє
 Са зулумомъ па и свакомъ глобомъ,
 А све гледа да те утамани,
 Да на свету више тебе нема,
 Јо роде! ни имена нашегъ,
 Као да се на то и заклео
 Како чини тако да учини.

„Шта онъ чини заръ видіо ниси
 Када нѣму за измета иде
 Београду палисаде вуче,
 А за войску иштиру му носи?

„Люта гуя проклета му душа,
 Како клетый никадъ чибукъ неђе
 Да онъ узме кафу да поіє,

„Па ни абдесъ тако за молитву
 Да одкланя зору или подне,

Икиндію, акшамъ и яцію
 Безъ курбана докъ невиди пріе
 Одъ Србина одсечену главу.

„Па на колъ како онъ удара
 Свако ютро съ обе стране пута
 Одъ вароши предъ капіомъ свакомъ,
 Одкудъ стиче народъ Беогреду
 Па на врсте да се болъ гледе
 Ка' солдати да су у паради:

„Како они по три дана живе,
 А како имъ ноге псине глођу
 До колена тако одгризаю,
 Па каменѣмъ као у душмане
 Како у нѣи турска деца бію.*)

„Што старіе тако свака була,
 Што долазе съ нѣима да сеири,
 Како свако на коцу се мучи,
 Па на муке како душу пушта
 Како свако безъ милости какве
 Баръ за Бога и за душу свою,
 Да сажали на нѣіове муке

*) Као за све што смемъ казати да пишемъ по собстве-
 номъ знанію и убоѣненію, тако и за ово кажемъ, да
 пишемъ као очевидаць.

Макаръ водомъ да се ко запои,
 Да што пріе свою пусти душу:

„Како свако и брадаре Турцы,
 Како оце тако и аціе
 На нѣи плюе и езике плази,
 Зубе кеси па се на нѣи бечи,
 А за муке да су нѣима веће
 Што немогу никомъ на науде
 За плюванѣ тако за беченѣ.

„А знашъ роде како заборави
 Катилъ паша колико посече,
 Наше браће на Светога Саву
 Само име да оскверни свеца,
 Па чему се имашъ да се надашъ
 Када пећешъ да се съ Таіомъ біешъ,
 Веруй роде, та ничему болѣмъ
 У несрећи но такове часу?“

„Па кодъ такве те нѣгове туге,
 А како се и по земљи валя,
 Па рукама шта одъ себе чини,
 И мы сви се за нѣг' уплашисмо
 Што насъ беше онде око нѣга
 На Любићу онде изпредъ шанца
 На очима целе силе турске.

„Аль у томе Богъ и срећа даде
 Те дуовникъ Мелентіе дође
 Ка' изъ праѣке да га неко баци.

„Како дође тако нѣму приђе
 И за десну увати га руку
 Кадъ увати одма нѣму каже:“

„Господару! наша поглавицо!
 У несрећи данашњой неволји,
 А за Бога шта одъ себе чинишъ,
 Ка' да ти е свако омрзнуо,
 Стара майка и са децомъ люба
 Па да тако и светъ пао на те:

„Дођи себи прођ' се тога више,
 Ако смо се мало уклонили
 Са Мораве изъ онога поля,
 Па и наше шанце оставили,
 Зато войска ніе се разишла
 Кудъ на страну далеко отишла,
 Сва е овде, ено е по шуми
 Изъ окола тако на гомиле,
 Па се неке іоште пушкараю
 Са Турчиномъ изъ вагођа свон,
 Па и свако Господару гледа,

Гди ќе тебе само угледати
 Око Тебе да се опетъ скупля,
 Само момцы да се одма шалю
 На све стране да за Тебе кажу,
 На Любићу да си Господару,
 Па ќе одма тако свако доћи
 Како за Те и за добошъ чуе
 Гди удара за скуплянъ войске
 Да се опетъ съ Баіомъ ударамо,
 Па шта Богъ да и одъ Бога срећа,
 Заръ nebude више Господару
 Ка' што съ нама данасъ учини се?

„Фала Богу! драгій Господару!
 И Добраче ено іоште доле
 У свомъ шанцу и са Грузомъ целомъ,
 Гди еднако плотунъ за плотуномъ,
 Одвалюе те одбія тако
 Одъ свогъ шанца све юрише турске.

„То му рече за добошъ привати,
 Па га себи и на вратъ намету
 И у нѣга стаде да удара;

„Пошто Дуіо у добошъ удари
 Тако войска на гласъ одъ добоша

Одъ свы страна поче долазити
Веруйте ми шанцу на Любићу,
Изъ окола све што ближе беше.

„А и наша Поглавица мила
На гласъ Дуинъ и онъ себи дође,
Како дође узправи се на ма
Па убриса тако прекрети се
Па овако и Бога спомену,
На све стране кадъ погледа напре
Те онъ виде шта се јоште ради
На Морави па како се брани
Одъ јуриша Јово изъ Добраче.“

„Фала теби милый Боже! рече,
Твоя воля заръ е хтела данасъ
Да се одъ насъ и ово учини?“

„То кадъ рече на ма посла момке
На све стране да свакоме кажу
Па гди кога стигну или нађу,
Свакй опетъ да е натрагъ брже
На Любићу гди онъ чека войску.“

Па за мало што одоше момци
Братъ му Јованъ тако и Паштрмацъ,

Да враћаю разбегнуту войску,
 Одъ сви страна и войска навали
 Како валя тако да долази
 А у томе па и мени рече:“

„Ты Шекеля, айде море брже
 У Црнуће те и децы кажи:
 Шта се данасъ съ нама учинило,
 Али опетъ њима море кажи:
 Фала Богу да пропади нисмо,
 Како кажешъ одма натрагъ да си.“

„То онъ рече, Кнезъ Танаско дође
 Добримъ гласомъ тако Лунѣвица
 Врла войска Рудничке Наје
 Сваколика да се повратила.

„Ето шта е юче съ нама было
 Сила турска кадъ удари на насъ.

„Но и Турчинъ не бы среће болъ,
 Ако узе и топове наше
 У беснилу на юришу своме,
 Па и доста пусти оста капа,
 Наши богме по Чачанскомъ полю
 Одъ Мораве што е до Любића,

Понайвише Валѣвскій юнака,
 Кой нехтеше послушати одма
 Како викну наша Поглавица,
 На свомъ вранцу кадъ протрча крозь насъ:

„Ко изъ шанца да у шанце трчи,
 А ко ніе на Мораву брже,
 Сви бродови тако на Морави,
 Пре юриша и што Турчинъ дође,
 На Мораву и да у ню гази,
 Да с' увате у бусіе тврде,
 На юришу првый паде Ђая
 У Мораву как' угази у ню.

„Али зато нек' е свака фала
 Врломъ Васи Томићу изъ Кнића,
 Кой га позна како нѣга виде,
 На свомъ ату кадъ Морави дође
 Са гомиломъ да онъ у ню гази.

„Кой га позна на дружину викну
 Коя съ нѣиме затекла се беше,
 Подъ обаламъ на ономѣ броду,
 Те подъ едномъ тако окапиномъ
 Одъ Мораве гди удари Ђая
 Да Мораву са гомиломъ гази,

Па овако и то у тишини
 Да га небы и Турцы зачули:

„Браћо моя! предъ гомиломъ ономъ,
 Коя сада на Мораву иде
 На Мораву те и нама право:

„Ено Ђае на кулашу своме,
 Люте гуе, крвопие наше!
 Оно браћо, што е понайпрвый
 За барякомъ тако предъ гомиломъ.“

„Па да нѣга свакій позна боль,
 А по пушци и на око узме
 Као зеца, кадъ се бие зверка,
 Милой браћи јоште каже Васо:

„Оно браћо, свакій добро чуй ме!
 Што му бела разширена брада
 Сниже преа по силаву пала,
 А узвио узъ образе брке
 Ка' што носе Баше Сараевске
 Силецие Турцы Ярамази,
 Па рукаве засукао беле,
 Одъ лаката до выше мишица,
 Беле руке да се едра виде,

Подъ мишицомъ како су му пуне,
 А еднако све што сабљомъ маше
 Голомъ тако на гомилу свою,
 Да му она у Мораву гази,
 Пріе нѣга да Мораву пређе
 Па на шанце юришь да учини.

„Ено браћо, како вама кажемъ,
 Како кажемъ свакій нѣга гледай
 Па изъ пушке и у нѣга удри,
 А Богъ добаръ може нама дати,
 Срећа наша и данашњи данакъ,
 Те за срећу рода и потомства
 Нашегъ браћо и дечице наше,
 Коя данасъ сваку муку пате
 У планини а безъ сваке неге
 Како валя родитеља свои.

„Па ме чуйте а дружино моя,
 Врла браћо, и за посла свака!

„Одъ толико наше пешака
 Наши руку и наше ока,
 Коя редко да промаше штогодъ
 У шта гледе и на нишанъ узму,
 Па и зверку было у трчаню,

Или птицу на летеню своме,
 Па крсташа орла у облаке
 Выше себе докле око гледа,
 Око гледа а и пушка носи.

„Па ако га свака неотрефи
 Како треба, да са ата падне,
 Макаръ една трефиће га добро,
 Башъ гди треба с' ата да обори,
 У Мораву да га носи мутна
 У Дунаво, Дунавъ тако далъ
 Чакъ у морске дубоке пучине.“

Па садъ далъ почувте ме болъ,
 Да чувте шта с' учини с' Ђајомъ?

„Шта с' учини па гди оста клетый,
 Као Турска прва поглавица?

„На гласъ Васинъ, како преста Васа
 Одъ беседе казиваня више,
 А Ђая се приближи Морави
 На Кулашу па угази у ню
 Алъ и браћа ка' што быше сложна
 Па тако се лепо послушаше;

„Послушаше у фитилю едномъ,
 Своє дуге опалише пушке
 Све у Ђаю лепо управљне
 Тако оне неосташе пуге
 Ни безъ лова у шта око гледа.

„Па што пушке гласъ одъ себе даше,
 Вольомъ божиомъ претури се Ђая
 Са кулаша у Мораву паде.

„Паде у ню однесе га мутна
 У вртлоге далъ у дубљину,
 Одкале се ни вадити неће
 Но оставит' за навеки онде
 Ка' стрвина да га рацы еду.

„Ето знайте како прође Ђая,
 Како прође па гди оста гуя?

„Ал' Томићу врломъ Васи фала
 На колашу кои позна нѣга.

„Нѣму фала и онима свима
 Некъ е фала тако ка' и нѣму
 Кой са нѣме у бусии быше,
 И умеше да убию Ђаю
 Люту гую нашу крвоцию.

„Но одъ Ђае на данъ пріе тако,
 Благо нама съ нашимъ Господаромъ,
 Кой умеде за прилику сваку
 Да уреди браћу распореди,
 На све стране да се Турчинъ бие,
 Погибе имъ и Карамустафа
 Люта гуя поглавица друга,
 Кой одъ Ђае нама гори беше
 Свуда тако гди се ударисмо
 Са Турчиномъ и мегданъ делисмо.

„Ка' што нѣга познадосмо напре,
 А какви е да у пак'о иде,
 На мегдану кадъ се ударисмо
 Са нѣговомъ убоитомъ войскомъ
 У Рудовце на великій петакъ,
 Око себе шанацъ гди имаде
 А по шанцу убіено прошѣ
 За мазгале да се болъ бие,
 Ако на нѣг' и нѣгову войску
 И на юришъ тако ударимо,
 Было ноћу, кое доба дана.

„Шанацъ има са таковомъ тврђомъ,
 За стражаре Србе око шанца,
 Све пандуре, кнеза Аксентія,

Кой му беше као десна рука,
 За послугу и за посла свака,
 А најболѣ за иштиру сваку,
 Да му дижу за нѣгову войску
 Изъ народа и да нѣму прате:

„Што видисмо съ нашимъ Господаромъ
 Све пандуре кнеза Аксентія
 Око шанца шанацъ да чуваю,
 Па то зато юришъ нечинисмо,
 Ноѣна доба браѣа да не гину,
 Што доиста бесмо наумили
 Учинити съ нашимъ Господаромъ,
 Па што было одъ насъ ил' одъ нѣга.

„Ту се напре на Рудовце лепо
 Поздрависмо као с' убоицомъ
 На мегдану затимъ нама после
 На Липару када насъ разтера
 Люта гуя изъ бусіе наше,
 Гди чекасмо и самога Ђаю
 Съ Милутиномъ кой предъ нама беше
 Изъ Гараша као старешина,
 А по речи нашегъ Господара
 Оба съ войскомъ да непроѣу Чачку
 То есть: Ђая и Кара-Мустафа.

„Одкле наша поглавица врла,
 Како писа ситну кнѣигу посла
 Свомъ Ювану брату рођеноме
 Са Мутапомъ да онъ Чачакъ чува,
 Да Чачани Турцы неизлазе
 У околна и оближня села,
 Пленъ да чине да и ватромъ пале
 Као Турцы у освети свакој;

„А кадъ чую и за Ђаю пашу
 Да прелази Рудничку планину,
 Да га пусте да онъ Чачку прође,
 Како прође и у Чачакъ сађе
 Око Чачка да се опетъ яве
 На Любићу и у логоръ ставе,
 Па оданде да на Ђаю мотре,
 И нѣгову свуколику войску,
 У аранъ тако у паленъ
 Да изъ Чачка никудъ неизлази
 Безъ бусіе и дочека свакадъ;

„Одма оде цркви у Моравце,
 Кадъ се онде лепо изповеди,
 Грехе каже да се и причести
 Ка' у посте зашто е постію,
 Те и Васкрсъ да дочека болъ
 У радости ка' и цео народъ.

„А кадъ прими свето причашѣнѣ
 По закону, на полъ изађе
 На сабору да народу каже
 Свою волю и народа желю,
 Какву волю а какву ли желю?

„Све што мужко и за пушку кадро,
 Ма батиномъ кои пушке нема,
 У поясу ножа ни пиштоля,
 Да се спрема да се брже диже
 На Скопляка и нѣгову силу,
 Ярамази изелице Турцы
 Да се бію изъ народа требе.

„Но проклета една наџак-баба,
 Заръ што беше Турска удворица,
 Па подъ старость нѣина подводница,
 Ка' накратко свагда насађена,
 Кадъ разуме што смо дошли онде
 У Моравце цркви и на саборъ
 Мало она чуда не учини
 Да се на насъ онде колъ дигне
 Одъ сабора тако одъ народа,
 Да е хтеде когодъ послушати,
 Кадъ повика гласомъ у народу
 Да е чуе мало и велико
 Одъ народа кои цркви дође.]

„И самъ витезъ наша Поглавица
 Благо нама благо роду съ нѣме,
 Да е чуе да се више люти
 Како она грдно проговара,
 Па овако, езикъ ѿ ѿй одпао :

„Где айдука браћо гди дошао!
 Јо нама! да насъ опетъ роби,
 Пре године ка' што искусиемо,
 Кадъ побеже наша Поглавица
 Србскій Вожде у Немачку земљу
 Са нѣговомъ свитомъ и доглавствомъ
 Па са децомъ свакиъ съ имовиномъ
 Како виде силу одъ Турчина
 Да Морави и да Дрини дође.

„Онъ побеже насъ остави саме,
 Безъ одбране и управе сваке
 Турской сили на свирепство свако.
 Зато браћо, свакиъ одъ народа,
 Неслушайте нѣгове беседе
 Лепо слово како нама каже,
 Са беседомъ насъ ће обманути
 Као айдукъ на Скопљака дићи.

„А кадъ види силу одъ Турчина
 Одъ сви страна као листъ на гори,

На Сербію тако да навали
 На насъ браћо, и на цео народъ,
 Да насъ роби у беснилу своме
 Тако исто и онъ учиниће,
 Као айдукъ кой немари за се
 Ни за кућу као да е нема.

„Ка' за кућу тако онъ немари
 Ни за народъ ма шта было съ њиме,
 После нѣга кадъ одбегне гори,
 Тежко нѣму (народу) кадъ се лако дае
 Одъ свакога да се вара тако.

„Но ме почуй и послушай свакиј!
 Да терамо одъ себе айдука,
 Па што пріе докъ нечули Турци
 Да е нама айдукъ долазіо,
 Са беседомъ да онъ саборъ вара,
 Ка' што млога преварио места
 На устанакъ до Спаіе бію
 Свое Аге, Баше и Субаше.“

„Зле беседе ка' одъ едне бабе,
 Рђа стара јада допанула,
 Зашто тако предъ народомъ викну
 На витеза нашегъ Господара,

И започе тако опадати,
 Безъ неволѣ текъ одъ едне волѣ,
 Кодъ народа нѣга да оцрни,
 Кадъ оцрни тако да омрази
 Са народомъ и са браћомъ своіомъ;

„А мы нѣга едва дочекасмо
 Да предъ нама на Скопляка пође,
 На Скопляка и нѣгову силу,
 Сила нѣму на дуго небыла,
 Аминъ Боже! твоя воля буди!

„Но витеза наше Поглавице,
 Одъ милина врла Господара!
 Свака доба кой е добре волѣ,
 Добре душе, срца безазлена,
 Па свакоме као таква душа,
 Ко шта рекне по свомъ лакоумлю
 Неотично, было навалично,
 Башъ толико и неприма за зло,
 Но на слабость то одбія свакомъ.

„Како баба свое слово сврши,
 И престаде мало одъ говора
 Као стара више грешна душа;

„Тако нама наша Поглавица,
Само у ню што погледа преко
На спрамъ нѣга како стала беше,
Да помисли шта є говорила,
Ка' у смею па іой ово каза
На пооду и кадъ свима рече:

„Съ Богомъ браћо! опетъ до виђеня,
А то неће ни за дуго быти:

„Добро, бако, причекай ме мало,
Съ добра пута докъ се я повратимъ,
А доиста као айдукъ море,
Кадъ ме тако предъ народомъ назва,
Нећу зато теби дужанъ остат'
Ка' айдука да ме добро познашъ.“

„То кадъ каза одма съ нама оде
Колубари да Валѣвску диже, (Наію)
А оданде гласомъ и именовъ
Ситномъ кнѣигомъ и порукомъ своіомъ,
Па што брже Мачву, Поцерину,
Посавину, Шабачку, Тамнаву:

„Да поите Шабаць да затворе
Да изъ нѣга Турци неизлазе,

Да гомиломъ Београду иду
 Скоплякъ наши да индата даю,
 Те да нама више посла чине,
 Кадъ станемо и Скопляка быти
 У оное Београду клетомъ
 Гди се люта уватила гуя,
 Уватила тврдо затворила.

„Па што кнѣиге у та места посла,
 А Штитарца Церу на Брачинацъ
 По брачинцу да остави страже,
 Па Па съ Брачинца айдугіомъ своіомъ
 Како море тако съ Голаћима,
 Какве свагда око себе има,
 Да онъ гледа и да Мачву диже
 Са Срданомъ и съ Катићейъ Симомъ;
 Мачву дижу да чуваю Дрину.

„Съ нама брже Палежу поита,
 Одкле Турке одма изтерасмо,
 И у чети одной подависмо,
 Што е собомъ они препунише
 Одъ стра нашегъ како насъ видише,
 У паради нѣиномъ шанцу право
 Да идемо юришъ да чинимо,

А предъ нама нашегъ Господара
 Како реди войске за юриша.

„Како реди на пешака виче:
 Да ни еданъ безъ фашине нѣе.

„Но и среѣа ту се нама каза
 Лепа среѣа добро нама дошла:

„Када чету после извадисмо
 Топъ у чети мы наѣосмо еданъ,
 А другій се намъ донесе опетъ
 У потаи кой е дотле быо.
 Те се тако туна састависмо
 Са два тона ка' са среѣомъ добромъ,
 И са ономъ нащомъ миломъ браѣомъ,
 Коя онде изъ Немачке преѣе,
 Како чуше шта смо учинили
 На Палежу тако одъ Турчина.

„А то быше по имену први:
 Молеръ, Цукиѣъ, одъ Ноѣая Чупиѣъ,
 Па Јовица Божиѣвиѣъ Баю,
 Макса Кретиѣъ, Ненадовиѣъ Симо,
 Чувенъ Якшиѣъ тако у панциру
 Са добошомъ Аксентиѣ Плавшиѣъ,

А са њима и повише браће
Што с' разбеже одъ турскога страа,
У Немачку тако одъ Скопљака
И њгова заострена коца,

„Па за чудо они нама свима,
Показаше књиге отворене
Кое тако и собомъ донеше,
Одъ Русіе и Бесара Бечкогъ,
Са печатомъ одъ талира веѣимъ,
Како они нама помоѣъ шилю.

„Са Палежа Валѣву одосмо,
Те одатле изтерасмо Турке
Врло лако што одоше сами
Како рику одъ топова чуше.

„Ал' несреѣа грдна быти ѣаше
У Валѣву да се изкрвимо,
Када Цукиѣъ кнеза Петра уби,
Како њѣга наговори Молеръ
Да онъ Петру старешинство узме,
Само наше миле Поглавице
Да небеше народъ да утиша.

„Одкале се Чачку повратисмо
Са два топа као каква войска

Па са нашимъ милимъ Господаромъ
 Све два и два како оно валя
 Ако сваки и немасмо пушке
 Певаюћи тако гледаюћи
 На топове неке барячиће,
 Па у Аксу како добошъ бие
 Предъ пешаком ка' предъ стройном войском,

„Благо нама! благо роду вазда!
 Па и свуда на свакоме месту,
 Кадъ се данасъ таквѣй витезъ нађе
 Међу нама да предъ нама пође
 На Скопляка и нѣгову силу:

„Онъ ѣ' умети съ нама да управи,
 Ка' Неманя што управи негда
 Са народомъ и са браћомъ своіомъ,
 Но одъ Бога само здрављъ да е,
 Нама свима и витезу нашемъ,
 А и дѣло кое започео
 Богъ му дао да га срећно сврши;
 Па ме чуйте да вамъ сада кажемъ
 Кои уби и Карамустафу:

„Богъ да прости ко роди юнака,
 Врмый Србинъ да се чуе гласомъ

По имену и ко нѣга уби
 Изъ дружине Лукића Аврама?
 Кадъ га Аврамъ по народу вреба,
 Павле Штуле одъ нѣи Мићићъ болъ,
 Како они нѣга да убию
 А по речи мила Господара
 Како нѣима па овако каза:

„Ма на сваки да гледаю начинъ,
 Люту гую да убию како,
 Страомъ своимъ да неплаши народъ,
 Кудъ онъ прође за иштиру дође,
 Да е диже за Ђаину войску;

„Люта гуя на зло свое прево
 Кадъ теѣтиши и у запту држа
 Драгачево да с' немеша съ нама.

„Тако држа а иштиру крета
 Изъ народа за Ђаину войску,
 Кое ено како она лежи
 На станове на ордиѣ млоге,
 Око Чачка наспрамъ и Любића,
 Наше войске и шанчева наши
 Као свинѣ кадъ се убрложе
 Преко лета а на дуже време:

„Нѣга уби изъ Котраже Вуіо,
 Кадъ га тражи и за нѣга пыта
 Добромъ срећомъ и каквой се нада
 По намери са дружиномъ своіомъ
 У планини изъ загође свое,
 Што га тако на нѣга нанесе
 Сама судба Кара-Мустафина
 Свою смртну да поіе чашу
 Та одъ Вуе таквога детића.

„Фала нѣму на врлини таквой,
 Па и нѣму за таково дѣло
 Некъ остане споменъ за потомство:

„Па нѣгова изъ пояса ножа,
 Мерџанліе оштра белокорца,
 Са позлатомъ ермомъ окована,
 Кои валя кутію дуката,
 Ено нѣга на похвалу Вуе
 Кои тако люту уби гую,
 У поясу нашегъ Господара!

„Па и Куле Ђаинога тако,
 Кси уме како Турци кажу
 Међу собомъ они у кафани
 Кадъ говоре да ии свакій чув
 А фалећи Кулу одъ мегдана:

„Како с' яше како ли се носи?
А іоштъ болъ како уме Куло:

„Свако ютро па и подне тако,
Иквндію, Акшамъ и Яцію
Да одкланя, да познае Куло
Болъ Турке: оце и аціе
Одъ улеме тако свако лице:

„Быо Шерифъ, Емиръ или Софта
Каквый Дервишъ светска варалица;

„Па у путу кадъ се яше Куло,
Како срете или тако стигне
Одъ нѣи кога да онъ уме свагда,
Да с' покланя и селаме дае
Место Тае свога господара,
Како знаде по начину своме:

„Дели Куло, кадъ узмане главомъ,
А погледа десно и на лево,
Како чине Турци кадъ кланяю,
У нашега ено Господара!

„А Милошъ е наша поглавица
Фала Богу здраво и весело,

На Любићу са братомъ Іованомъ,
 Гди онъ опетъ нашу собира войску
 Како треба у гомилу едну,
 Да онъ опетъ свою срећу куша
 Као витезъ на бојноме пољу:

„Са серезскимъ ударит' се бегомъ,
 Кой е сада турской войсци глава
 Место Ђае и Кара-Мустафе
 И онога Враня-бега силна,
 Кой се тако дићи неће лако,
 А какви е допануо рана
 И онъ яданъ безъ неволѣ сваке
 На Любићу юришъ кадъ учини,
 На насъ тако кадъ у шанцу бысмо,
 Првогъ дана када Ђая дође
 Са нѣговомъ убоитомъ войскомъ,
 И у логоръ око Чачка паде,
 По ономе Чачанскоме пољу
 Одъ Ђлице до Мораве саме.

„Како дође съ нама удари се
 Безъ одмора како га занесе
 Луда глава да насъ прие позна.

Безъ одмора како виде клетый
 Наспрамъ себе тако по Любићу

Нашу войску и шта она ради,
Око шанца како себе тврди
Одъ юриша да се силе брани.

„Луда глава каквѣй Враня беше,
На свомъ ату тако у беснилу
Налети се да у шанаць скочи,
Своме срцу волю да испуни,
Па што было одъ нѣга се свило.

„И доиста као Турчинъ силанъ,
А у сили бесанъ и помаманъ,
Како ата засиліо беше
У дизгину нѣга напунио,
Мал' до шанца недотрча клетый
Те у нѣга да ускочи съ атомъ.

„Али браћа наша врла войска,
Што у шанцу съ Господаромъ бысмо
По савету нашегъ Господара
Гласомъ своимъ како на насъ вигну:

„Шта свак' стао и очима гледа,
Заръ у шанаць Турчинъ да ускочи,
То чекате па га небіете?

„Удри море, како кои море!
 Докле Турчинъ ускочио ние,
 Ма каменомъ кои пушке нема!“

„На гласъ таквый мила Господара,
 Сви се на ма тако ободрисмо,
 Те сложисмо наше гарабилъ,
 Та одъ кои іоштъ мелема нема
 Као плотунъ у фитилю едномъ,
 Како нама Враня ближе дође,
 Пошто пушке тако опалисмо,
 Пребисмо му ногу у колену,
 Те и грдну дадосмо му рану
 Та одъ кое преболети неће.“

„Ал' и Враня у лютини своіой
 То учини кадъ онъ виде клетый,
 Азнадара како му убисмо
 И нѣгова алай-баряктара,
 Што с' и они као и самъ Враня
 Кое Враня хтеде да покае,
 Тако исто на насъ налетише
 И на шанацъ да у нѣга скачу.“

„Ето досле шта смо урадили
 Одъ како смо одъ куће отишли;

И шта вама я казати имамъ,
 А по речи нашегъ Господара
 Како и самъ све очима гледа:

„Да на Чачку юче съ нама было
 Но докъ среће неће штете быти,
 Те како се и Богу молимо,
 Фала нѣму кадъ онъ само даде
 Люту гую те убисмо Баю!
 Онъ ће дати тако и на скоро
 Да чуєте и больи гласова,
 На веселѣ и на радость сваку,
 Само у насъ ако слоге буде
 Добре волѣ и за боя тако.

„Па садъ „с' Богомъ“ и я одма идемъ
 Опетъ Чачку како ми се каза
 Одъ нашега мила Господара:

„Како дођемъ како вама кажемъ,
 Юче съ нама шта на Чачку было?
 Безъ одмора коня да изводамъ,
 Па и себе мало да одморимъ,
 Брже Чачку натрагъ да поитамъ
 Нѣму право у ордию нашу,
 Да насъ више око нѣга буде

За мегдана кадъ се ударимо
 Са Турчиномъ са душманомъ нашимъ.

„Опетъ „с' Богомъ“ свима вама кажемъ,
 Али знайте како ми се чини
 Срце каже слагати ме неће,
 Ето мене опетъ до неделъ
 Съ Господаромъ да я мужде примимъ
 За гласове кое вама каза.“

На што нѣму болъ Люба рече
 Као госпа врла господара,
 Кадъ му пружи свою десну руку
 И даде му нешто у артии:

„Фала теби наша врла слуго!
 Фала теби! кой ты нама каза
 Добре гласе што на Чачку было,
 Юче слуго кадъ се ударисте
 Са Турчиномъ са душманомъ нашимъ:
 Наше славе тако и слободѣ,
 Па и Ђая како погинуо
 Люта гуя и Карамустафа,
 А и Враня на юришу своме
 Какви рана одъ васъ допануо.“

Фала теби, па ме почуй слуго!
 Мужде твое погинути неће
 Кодъ насъ слуго, истину ти кажемъ,
 Зашто теби некъ су сведокъ свагда
 Слуго наша! Круна и свекрва,
 Миле кѣри Савка и Петрія!
 Кое воли и отацъ и майка,
 Мила Круна и свекрва тако,
 Деверъ слуго, одъ зенице више!

„Само чувай наше Господаре!
 Али више моѣга девера.

„Чувай те га Богъ васъ учувао
 Одъ зла свакогъ тако и несреће,
 На юришу да све ніе прѣый
 И у полю кадъ се чарка чини.

„Еръ чуемо како намъ се каже
 Врла слуго одъ наши войника,
 А нѣгове браће и дружине
 Кои съ нѣмѣ на чарку излазе
 Кадъ се оће кавга да замѣте,
 Или на шта да се юришъ чини:

На юришу тако и на чарки,
 Милый деверъ, како да му кажемъ
 Као снаа нѣга волимъ:

„Да све првый себе да нежали
 На мегдану да за браћу падне,
 За родъ србскій омлађину драгу,
 Те за срећу наше тужне майке
 Та Сербіе за потомство мило.

„Неће слуго, и опетъ ти кажемъ
 Твое мужде кодъ насъ погинути;

„Па садъ е' Богомъ опетъ айде Чачку,
 Тако опетъ нашемъ Господару,
 Врла слуго! те и нѣму кажи:

„Фала Богу да смо и мы здраво
 И на миру одъ напасти сваке,
 Врла слуго, па и поздрав' тако
 Одъ насъ свию и миле му деце:
 Одъ Петриѣ и одъ мале Савке,
 Коя съ нама заедно се моле
 Вышнѣмъ Богу! да му Богъ помогне
 На Турчина сили да одоли,
 Те одъ силе турскога зулума
 Родъ и браћу да избави свою,
 Па са срећомъ натрагъ да поврати
 Србскій народъ на куѣшта своя
 Са сбегова изъ кршни планина,

Провалія тако и пеѣина,
Одъ зла турскогъ гди се яданъ крив.

„Поѣи слуго, али опетъ да си
Скоро нама и са больимъ гласомъ,
А за мужде и одъ веѣе цене,
Ма ти дале и ѣрдане наше,
И обоце изъ вितिца слуго,
Жуте гривне и са руку наши,
Са прстию бурме и прстенъ,
Па минѣуше наше перишане,
Све што кую мудри Талияни,
Кадъ сакую тако да поднижу
Како знаду и мы да волемо
Све одъ злата ситномъ трепетльникомъ,
Врло слуго како ти е мило
И ты твою да накитишь любу.

„Кадъ накитишь боль да украсишь,
А Богъ дао здравль Господару,
И Ювану моему деверу,
Па и Ааги да намъ скоро доѣе
Изъ Небойше куѣе необычне,
Они ѣе намъ боль начинити,
Перишане слуго и обоце,
Жуте гривне какве могу быти

Златне бурме, сићано прстенъ
 Па минђуше све одъ сувогъ злата.

„А ђердане веће нанизати
 Све одъ руше Млетачкимъ дукатомъ,
 Фала Богу наша врла слуго!
 Кадъ е тако само юче было
 Те су наши Господари здрави,
 А са њима и браћа остала
 На Любићу а у слоги доброй
 Што остало юче одъ несреће.

Па што болъ а Богъ дао слуго!
 И да слуша свако Господара,
 Кой е' о свакомъ ка' о себи брине,
 Ка' о себи и о децы својой.

„А кадъ браћа у любви слуго!
 И у слоги да се силе бране
 Одъ Турчина и напасти сваке,
 А за срећу омлађине драге,
 Чуй ме Круно! а ты болъ майко!
 Више твое да неслушамъ туге,
 Слутню твою, тежа уздисаня
 За Ефремомъ нашимъ милимъ Аагомъ,
 Кой е данасъ у Небойши кули

У проклетой кући необычной
 Кодъ Скопляка тако съ више браће
 У синциру и на свакој муцы
 Богъ одъ тога свакогъ да учува:

„Гладанъ жеданъ безъ постель меке,
 Сваке неге и послуге добре,
 Како 'но се научю Ааго,
 Да га дворе миле снае служе
 А по вољи да му чини майка:

„Богъ ће дати да чуемо скоро,
 Мила майко и одъ Бога срећа!
 Добре гласе одъ данашњи болъ,
 Што намъ мило и на срцу лежи
 Та зашто се и Богу молимо:

„Јутро вече и у подне свако,
 Кадъ лежемо и кадъ устаемо
 И у ноћи кадъ се пробудимо,
 Па за софру кадъ седамо пуну
 Да ручамо или вечерамо,
 На доручакъ и кадъ ужинамо;

„Па узъ чашу кадъ пиемо свагда
 Руйно вино тако и ракию
 Знател' обе како наздравлямо?

Па ме чуйте да обема кажемъ:
 Ако Богъ да и одъ Бога срећа
 Те до скоро ово да чуемо:

„Наша войска Турску да разбила,
 Па да себе лепше преодела,
 Све у чоу а одъ турске плячке,
 И да с' добры доватила коня.

„Каквы коня: ата и парипа
 Кой незнаду за умора тежка,
 Ка' да свакій црна жуча нема,
 А оружемъ окитила светлимъ
 Ка' што носе по краини Турци,
 Кой чуваю серать и краинцу
 Покрай Саве и на сувој меџи
 Одъ Немачке тако Аустрије.“

То 'на рече одъ беседе преста,
 Выше себе небу кадъ погледа
 Вышню волю она да умоли,
 Вышня воля да у помоѣъ буде
 Србскомъ роду на свакоме месту.

„Фала нѡйзи на беседи таквой
 Добромъ срцу ка' юнаку свакомъ;

„Ка' и свагда што е нѡйзи фала
 За врлине онога времена
 Кадъ е она са етрвомъ прала,
 Врломъ Круномъ Јовановомъ лобомъ
 Одъ юнака кржаве кошулъ
 Да с' удвори кодъ потомства болъ.

„Кадъ е прала и месица прое
 За юнаке кой се нѡйзи лепо

И нѣноме осветише мужу,
 Што умеше по добротѣ душе
 Свога срца благо нѣиной души,
 Да свакога кой се нѣима яви,
 Да заклоне они очуваю
 Одъ Скопляка и нѣговогъ коца
 На зло свое да се чуетъ болѣ
 У потомству на векове дальне,
 За услуге роду учинѣне
 По врлини по таквой добротѣ,
 На срамоту рода и потомства,
 Миле браће и юнака они
 Кое она негда собомъ прала,
 И на жрвню за нѣи жито млела,
 Кадъ се трефи брашна да нестане,
 А по реци воденице стану:

Преко лета одъ велике суше
 А одъ люта преко зиме мраза,
 Но заръ тако вышня воля хтеде
 Нѣна судба да на место легне
 Миле майке свете Ангелине:

Како она а на жалость сваку
 Кодъ туѣинства у страноме свету
 Гди, никаква добра неучини
 По врлини и добротѣ своіой,
 Душу пусти и кости остави,
 Преко Саве у светоме храму

Задушбини Максима Владике
 Крушедолу гди се свагда люби
 Десна рука майке Ангелине,
 Та која се ка' Светиня чува
 У кутіи одъ сувога злата.

А чини се споменъ за трапезомъ
 Кадъ се служи и вечернѣ свако
 Милой браћи србскимъ Деспотима,
 Ка' Стефану тако и Јовану,
 Па Максиму србскоме владики,
 Кое Турцы онде сагореше
 Съ ньиномъ майкомъ светомъ Ангелиномъ,
 Десна рука сам' одъ кое оста.

Бесни Турцы да ий Богъ убіе,
 У осветы ярость да изкале
 Када свету запалише цркву.

А са нѣима іоште браће има
 Одъ врлине а роду услужне
 У последня незгодна времена
 Кой онде тако почиваю :

Патріярахъ Чарноевићъ Арсо,
 Шакабента, Бранковићу Борђе,
 Србскій деспотъ те последњи онай,
 Кой у Егри свою пусти душу
 Као сужань и на жалость сваку
 Свога рода кой за нѣиме мари.

Вечна паметъ, свима лака земля
 Кой насвагда онде почиваю
 Са Любицомъ предобромъ Княгиньомъ,
 Србскогъ рода та премиломъ майкомъ,
 Врломъ другомъ Княгинѣ Милице
 Па и свете майке Ангелине,
 Лака буди свагда Ньойзи земля
 А у раю покой и блаженство.

А Любице, предобра Княгиньо!
 Благо теби! кадъ бы само знала
 Покрай какве твое браће леже
 За навеки съ њима да почивашъ,
 Ка' у раю што ћешъ њима свима
 Казивати и светоме Сави:

Шта ти клета учинише браћа
 За услуге и врлине твое
 Предъ смртъ твою кадъ те изгонише
 Па подъ старостъ у Немачку землю,
 Када треба да се тако славишъ,
 Као майка и Княгиня права
 У Србији у средини њиной
 Ка' даница међъ звездама сјайнымъ.

Изгонише тако изтераше
 Изъ Србије ка' недругу какву
 Съ милимъ сыномъ Князомъ Михаиломъ,
 За кимъ грну и Господа млога
 Свакогъ реда и светине доста,

Око Нѣга ка' у страномъ свету
 Свагда съ Нѣме око Нѣга да е,
 Одъ зла свакогъ као Господара
 Да га лепо и одъ свашта чува,
 Ма свак' тамо ка' у страномъ свету
 И просіо да се лебомъ рани.

Изагнаше превратъ учинише,
 И несрећу каква бити море
 У Сербіи и на жалостъ сваку,
 Понайвише како свакиъ виде
 Па и сами лжеустановци:

За Любицомъ омилѣномъ майкомъ
 И за нѣнимъ возлюблѣнимъ сыномъ
 Міхаиломъ, Богъ нека Га живи.

А са Нѣме тако оба стрица,
 Сидъ ій было, они изагнаше
 И са децомъ безъ иманя свакогъ.

О Вучићу, да те Богъ убіе,
 И све оне кои съ тобомъ быше!

Съ тобомъ быше и то учинише
 Како нама стрмоглавъ казуе:

Зашто море тако учинисте,
 И Сербію натрагъ забацисте
 Одъ господства и одъ свои права,
 Па и народъ тако завадисте,
 Да се крви а да незна зашто
 Само ваше да се гоє ђуди?

Зашто море протерасте Княза
 Како хтесте тако изъ топова,
 А са Ньиме и нѣгову майку
 Омилѣну кодъ целога рода,
 Оба стрица и са децомъ ньиномъ.
 На срамоту и Сербіе целе
 За потомство и кодъ страногъ света?

На заръ они ка' любимцы нѣны,
 На и нѣна Господара врла
 Кога пріе тако изагнаше,
 Ка' изъ волѣ да се Ньой освете
 Што 'на свакогъ по добротѣ ерца
 За живота тако душомъ воле:

Себи равне као брата свакогъ,
 Што старіе као родителъ,
 А што млађе ка' да свако роди.

Тако воле па и тако срета
 Сваку душу коя ньой си яви,
 На кодъ нѣ се и замоли зашта
 Ма у подне упоноѣи было,
 А по нужди можда и заплака.

На по нужди ко заплака кодъ нѣ,
 Врла Люба као блага душа,
 Са саветомъ а подашномъ рукомъ
 Свакогъ знаде да утѣши таквогъ:
 У невољи нико да нетужи
 Ма онъ туѣинъ и са стране быо.

Па и болне благо нѣной души
 У касарни ни солдате тако,
 Неоставля безъ посете свое,
 Добре неге и понуда свакій
 Као майка свакомъ омилѣна
 Коя знаде и за сваку нужду.

А мож' оно што изкуси она
 Предъ смртъ свою а одъ такве браће,
 Ка' одъ каквы те душмана правы,
 Рѣа свака некъ ѿ бие зато,
 Па са свакомъ вышня воля сама:

Да ѿой све то учинише зато,
 Ка' изъ волѣ да се нѣой освете
 И за оно нѣно слово дрско
 Што га каза своме Господару,
 Кадъ ѿой у сбегъ у планину дође
 Гди се съ децомъ заклонила беше,
 Турске войске докле Чачку прође,
 И самъ Тая да га Богъ убіе.

Зашт' га каза те осмѣли нѣга,
 Врмый витезъ како Чачку дође,
 Богъ и среѣа како му поможе,
 У лютини да разбіе Тая
 На прославу свою и народа,
 Па Сербіе тако свое майке,
 Благо нѣойзи коя нѣга роди

И умедѣ тако да одгаи,
Те за срећу рода и потомства.

А шта каза па како му каза,
Ак' и зато они пизму воде,
И то треба да се овде каже,
Светъ да знаде омлађина тако
Шта е злоба, шта овета клета?

Врла люба свога Господара
Како виде гди му се ненада,
Да на клади више деце седи
Коя јоште у спаваню быше
Летна доба те подъ еднимъ грмомъ
Па то тако смутна забринута
Ка' на нѣга да светъ пао беше.

Тако ватромъ узъ образе плану
У лютини ка' да се запали,
А одъ срдца и теже уздану,
Не одъ муке што јој небы лако,
Докъ изнесе на рамена своя
Пуне суде съ водомъ изъ яруге
На дреновой обрамицы кривой,
Тежко бreme меняюћи често,
Съ обрамицомъ вешто и за себе,
Часъ на едно часъ на друго раме,
Како лакше она да изнесе
Тешко бreme да што прие дође
И колиби ручакъ да престави

А са зелѣмъ прою да умеси,
 Па и децу тако да запере,
 Кадъ запере свако да уміе,
 Као майка коя децу воли,
 Родъ и браћу свога Господара,
 Па іоштъ болъ са чистоће деце,
 Што с' не гади свако да запере
 Свака доба па и ладномъ водомъ,
 Она нѣму да с' умили тако.

Воду носи на рамена своя
 У каблове у потеже суде,
 Преко руку дечіе пелене,
 Несложене но текъ набацане,
 У итости и на брзу руку
 Како могла тако да набаца,
 Да у путу коя неиспадне.

Па рубине одъ повеће деце
 Вр' пелена у потоку пране,
 И безъ луга тако и сапуна
 Млаке воде, но у ладной само.

Ни праклячомъ како изъ лупане
 Нѣномъ рукомъ да с' оперу болъ,
 Што се чини кадъ се вольомъ оће
 А тенамомъ учинит' се море,
 Свака типа тако да с' излупа
 Са праклячомъ да с' опере болъ,
 Ако луга ни сапуна ніе.

А то зато излупане нису,
 Клети Турцы како тумараю
 Да не чую лупу одъ пракляче.

Да не чую они да недођу
 На гласъ таквы гди се тако лупа.

Но крозъ воду што текъ провучене
 Па крозъ ладну да се виде само
 Да су пране па како му драго.
 Но одъ туге а каква га виде
 Замишлѣна тако забринута,
 Врла люба свога Господара,
 Коя воле себе па и нѣга,
 Као свога Господара драга,
 Милу децу као очи свое:

Како спусти съ обрамицомъ суде
 Шуне воде са рамена своя,
 Па са руку како она бацы
 И рубине дечиѣ пелене,
 А одкачи одъ пояса скуте,
 Одкачене па ни за се пусти
 А са десномъ подними се рукомъ.
 У лютини како она плану,
 Узъ образе као живомъ ватромъ,
 А одъ срца и теже уздану
 Као люба ево шта му каза:

„Одкудъ тако драгій Господару!
 Изненада да ме овде нађешъ

У планини подъ високимъ Штурцемъ,
Одъ страа турскогъ гди се съ децомъ сакри,
Яо мени! како да Те пытамъ?

„Шта ми дође каквимъ добримъ гласомъ,
А за Бога! како да Ти кажемъ?

„Ка' да су Ти деца омрзнула,
Стара майка да немаришъ за нѣомъ,
Мене съ Круномъ ма однела вода.

„Само оѣенъ да начинишъ пута,
Бесни Турцы нама у нооде
Да што пріе Твоимъ трагомъ дођу
Да ме ядну овде съ децомъ нађу.

„А кадъ нађу све насъ да поробе
На срамоту твоега имена,
Твога гласа тако и устанка
Што завади народъ са Турчиномъ,
Яднѣй народъ тешко нѣму свагда,
У несреѣи да се опетъ роби
И по свету на све носи стране:

„Да се съ нама свака уля жени
Па найпосле и Цигани турски,
Ка' што знамо да е тако было.

„Тако было тако се чинило
Пре године одъ насъ Господару.

„Зашт' завади зашто диже народъ
На Скопляка да Турчина бие,

Те на Теби и на деци Твоіой
 За навеки да остае клетва
 Одъ народа и одъ браће оне,
 За устанакъ кой молише Тебе
 Када нашой кући долазише
 Па Ти зато и претише доста:

„Ако съ нѣима како оны оѣ
 На устанакъ одма непристанешъ,
 Да ѣе Теби они главе доѣи.

„Тешка клетва што Ты небы кадаръ
 Са мегданомъ па вештинойъ тако,
 Ма са благомъ како бы умео,
 Кадъ завади народъ са Турчиномъ
 Турской сили да цевапа дадешъ.

„Турской сили на свакоме месту,
 И самъ Тая Богъ му доакао,
 Да Те позна кой е' онако шири
 Око Чачка по Чачанскомъ полю,
 Ка' Сербію да е поробіо,
 Поарао ватромъ попаліо
 Па и Тебе жива уватио
 Са деверомъ на колаць удріо,
 На средъ Чачка съ вама да сеири.

„Ал' Богъ добаръ Богъ ѣе нама дати
 Съ нѣиме сеиръ да ускоро буде
 у средъ Чачка свету на видику.

Па чули ме драгій Господару!
 Као жену одъ памети плитке,
 Но мене! да Ти право кажемъ,
 Али молимъ нелюти се на ме
 Нити зато какву пизму ватай
 Шта Ти кажемъ а рећи Ти морамъ, —
 Не изъ злобе да на Тебе мрзимъ
 Но одъ туге што я Тебе волимъ.

„Зато веруй Господару драгій!
 Шта Ти кажемъ истину Ти кажемъ
 Не одъ волѣ но одъ туге тешке:
 Да б' у мени Господару драгій!
 Моя душа спокойнiя была,
 Па и само веселiе срце
 Кадъ бы чула, ахъ! шта морамъ рећи?
 Недай Боже! да си погинуо
 На мегдану за родъ и за браћу,
 Баръ бы Т' име остануло славно
 Кодъ потомства и у роду тако,
 За креть частный да за веру паде,
 Него таква да Те више видимъ,
 А каква Те данасъ ядна гледамъ
 Ка' досада никадъ што невидо.

„Но мене! а каква Те видимъ:
 Са свимъ смутна тежко забринута,
 Па на сабљи тако подбочена

Као да е цео светъ пропао,
Или на те Господару пао.

А зла Тае! а душмана люта!
Болестъ нѣга, свака рѣа тукла!
А како е свакогъ преплашио
Съ своіомъ войскомъ како Чачку сађе
Живе люде канда ждере клетый.

„Та мы жене да се покупимо
Заръ бы нѣму штогодъ наудиле,
Па чули ме драгій Господару!

„Нека нѣга са нѣговомъ войскомъ,
Око Чачка и како е пао,

Нека нѣга а не буди вама
У завору никомъ у атару,
Као людма кой пашете саблѣ,
А яшете ате и парипе,
На насъ жене што пашемо само
Око себе вута и кецелѣ,
Лекедове тако и прегаче
У насъ жене крозъ кошулю танку
Єдра бедра да с' невиде лако.

Што пашемо и ако пашемо,
Само чуйте па намъ одма дайте
Испод'а се конѣ и парите,
Ваше руо пусать изъ пояса,
Да мы жене предъ нѣга идемо,
Те са нѣмиме да се огледамо,

На мегдану по Чачанскомъ полю,
 Па шта Богъ да и одъ Бога среќа
 Те мы жене учинимо съ њиме,
 И съ његовомъ убоитомъ войскомъ
 Па нека е и безъ броя има.

„А доиста како су намъ Турцы
 Са конакомъ додіяли тежко,
 Са конакомъ свакимъ неваљалствомъ
 Ютро, вече водајући конъ
 Па и воду за њи доносећи,
 Да іѣ тако изъ каблова пое
 Бы остало да се свету прича:

„Уля една србска потурица
 Шта онъ доби када мегданъ дели
 Са женама срамота га было
 Турску веру шта покори тако:
 Са женама да онъ мегданъ дели.“

То му каза не одъ муке какве,
 Тежко бreme докъ изнесе она
 Изъ потока о рамена своя,

Ил' изъ мржнѣ на свогъ Господара,
 Какве пизме да му се освети
 У прилицы што е и улучи,
 За увреду какву учинѣну
 Навалице было неотично.

Но одъ туге а како се каза;
 Што га виде гди му се ненада
 Выше деце, да на клади седи
 Съ Мелентиємъ кућнимъ дуовникомъ,
 Ёданъ другомъ па да нешто шаплю,
 А у страу да ии ко неслуша
 Одъ момака да ии тако чуе,
 Кои быше одъ нѣи подалеко
 Одмакнути у гомили ёдной
 Свакій свога како држи коня,
 Па и ђни у шапуту некомъ
 Ка'да свакій и у страу беше
 Одъ онога зачувена Тае:

Како лако онъ Авалу прође,
 Безъ бусіе и безъ мртве главе
 Одъ Турчина и са целомъ войскомъ,
 Клѣштевицу тако и Корушацъ,
 Па и Липаръ кадъ растера страже
 На Липару нѣму поставлѣне
 За дочека тако за бусію.

Сва та места тако лако прође,
 И високу Рудничку планину
 Съ доста робля сръскій девояка
 Па невеста остарелій бака,
 Што повата куда съ войскомъ прође.

Тако прође па и Чачку дође
 Здраво, мирно и са целомъ войскомъ,

Око нѣга и у логоръ паде
 Одкле клетый неизнесе главе,
 Ни изведе робль поватано.

Чудна слова а и доста грдна,
 По смѣлости а шта каза люба
 У лютини своме Господару.

Шта му каза а како му каза,
 Та зашта се доста пута кая
 Кадъ се она на то слово сети.

А онъ нѣма само зато дође
 Съ Мелентиѣмъ кућнимъ дуовникомъ
 Кой му знаде и за сваку тайну,
 Као отаць да обиђе децу,
 Па и свою да утѣши майку
 Коя тужна за Ефремомъ беше
 Тако скорбна и у души своіой.

Да обиђе и да собомъ види,
 Есу ли се како наместили
 У планини подъ високимъ Штурцемъ
 Съ ситномъ децомъ имаю ли ватре
 Тако ноћу за светило свагда
 Кадъ облачно те месеца нема
 Ситны звезда да на небу трепте?

Па како се и са чимъ се ране,
 Дал' коренѣмъ и са велѣмъ самымъ,
 Ил' по мало и брашна имаю

Да понекадъ и умесе прою,
 Па са брашномъ тако зеляницу
 Сувопарну безъ свакога смока,
 Па тепсиѣ тако и безъ сача,
 Милый Боже кадъ бы и то было,
 Но како се у пепелу само
 Пеѣи море па тако се пече.

Было проя, была зеляница,
 Кадъ в пека кодъ куѣ остала
 Ка' посуѣе што остало друго,
 И альине одъ потребе сваке,

Но текъ само у итости свакой
 Па у страу одъ самога Ђае
 Да на куѣу съ войскомъ нетумари
 Изненада како му се мили
 Што се могло то се и понело.

Кадъ то види, да онъ опетъ види,
 Па и нѣга всул' прежалили
 Са Јованомъ и Ефрама тако,
 Кодъ Скопляка кои муке пати
 У Небойши у проклетой кули
 Съ више браѣе у синциру едномъ,
 Та одакле нико неизлази
 На светъ белый тако са животомъ.

Есул' деца отца оплакала,
 Оба стрица а Јована, Круна?
 У жалости кадъ су они чули:

Да га Тая съ войскомъ затекао
У Брусницы само са три момка.

Затекао аль га неувати;
Вышня воля избави га сама
Изъ несреће каква быти могла,
Да га Турцы уватише само
Како нѣга затекоше онде.

Уватише Таи одведоше,
Ил' одъ нѣга да узеше главу,
И Таи ии тако однесоше
Одсечену за бакшиша добра,

А кадъ види свою децу милу,
Стару майку тако свою любу
Снау Круну мало себи дође
Одъ страа тога како се избави
Изъ Бруснице одъ самога Тае,
Што е было на саатъ прие само.

Себи дође како нѣима каже
Да Гошњића замолио Павла
Као брата кои знаде путе
У поноћи и до Саве доћи,
Како чуе да онъ погинуо
Да ии одма у Немачку води;

Опетъ Чачку да се натрагъ врати
Своіой войсцы и осталой браћи,
Са Любића да на Таю пази,

Люта гуя ка' што Бая беше,
 Никудъ далѣ да онъ неизлази
 Изъ ордіе да у народъ иде,
 Страомъ своимъ да онъ народъ плаши
 Тако плаши на предаю вара.

Ка' и онда да га Богъ убіе,
 Кадъ зарати Аци-Проданъ уста
 У недоба кадъ небеше време
 За ратенъ да се народъ диже
 Што учини проклета му душа,
 Те пострада и толикій народъ
 Све на веру што онъ узе клетый
 А зла Бав и нѣгове вере
 У Турчина заръ да вера има?

Кои мрзи све на Србско што е
 Како нѣга свакадъ оце уче
 Па Емири тако и дервиши
 Нѣине Софте тако Ефевдіе:
 И на псето Турчинъ кадъ замане
 Место нѣга свакадъ да удари,
 Веру свою кой у Христу има,
 Али тако да Србина никадъ
 Непромаши ма са чиме было.

Дреско каза ал' уроди добримъ
 Нѣно слово, благо нѣной души.

Каквимъ добримъ? да чуємо само:
 Што осмѣли свога Господара
 За победу те онъ разби Таю,
 Са прекора тако свое любе
 У лютини како Чачку дође.

А безъ ручка и чаше ракие
 Да онъ попи из планине оде.

Изъ планине и одъ деце свое,
 Старе майке и одъ снае Круне
 Безъ да штогодъ на то любви рече
 У лютини па ни съ Богомъ оstay
 Своіой майцы па ни Круни тако,
 Само своме што онъ рече дуи:

„Айде попо, да бежимо брже,
 Одъ Ёрине што моремо прие
 Докъ су нама и читава леђа,
 А што рече пуно право има
 Веруй попо да намъ тако каже“.

Одкадъ оста да е после свагда
 Кадъ у вољи тимъ именовъ звао.

Фала нѣму нѣговомъ витешству
 Врлой любви на таквой беседи,
 Коя знаде и умеде тако
 Као врла са беседомъ таквомъ
 Ма да она тако дрско каза:

Да налоти свога Господара
 За победу да разбіе Таю,
 Кадъ онъ разби болъ да завади
 Са Турчиномъ како му се мили:

На предаю да немисли нико
 Изъ народа па ни болъи люди.

Ка' што неки на зло свое люто
 На несрећу и за главу свою,
 Одъ стараца турскій улица
 Прие тога изъ турске ордіе
 Изађоше народъ започеше
 Да вараю на предаю зову,
 А послани одъ самога Тае,
 Заръ по речи кнеза Аксентіа
 Кой допрати Таю и до Чачка
 Са нѣговы безъ броя пандура,
 Кое диже изъ Наіе свое
 Те у Тае да е више войске.

Кой допрати око Тае чува
 Мртве страже на свакоме месту,
 Гди заноћи и у логоръ паде,
 Докъ онъ прође све богазе тесне
 Страшна места, Рудничку планину.

Заръ што мисли тако Аксентіе,
 Као човекъ по слабости своіой:

Како Скопляркъ землю притиснуо
 Па градове войскомъ напунио,
 У Паланцы у свакой касаби
 Покопао шанце поправіо,
 Па е и нѣи войскомъ препуніо,
 Одъ народа пусать покупио
 А и свако страомъ преплашіо
 Како сече на колъ удара,
 Да се народъ никадъ и никако
 Турске силе избавит' неморе.

Изађоше али на зло свое
 Ако свакій бурунтию има
 Ситну кнѣигу одъ самога Ђав,
 Свакій опетъ зато главомъ плати
 Како они изъ турске ордіе
 Изађоше у народъ дођоше
 И почеше народъ да вараю,
 На предаю и да нѣга зову,
 Па свакомъ се бурунтія мету
 Више главе те на угледъ тако:

Да немисли да с' невара више
 Изъ народа нико на предаю,
 Ни за болъ да му быти море,
 Безъ мегдана проливаня крви
 Одъ народа ма потокомъ текла,
 Кадъ се ође вера да очува

Заветъ вечный наши праотаца,
 Частни крсти образъ и поштенъ
 Одъ Турчина, сваке силе вѣине.

Да с' очува да се опетъ стече
 Изгублѣна „Слава“ и „Слобода“
 На Косову жалостноме полю.

Ка' што свакиѣ тако стече народъ
 Свою славу какву свакиѣ има;

Данасъ има именовъ се дичи,
 Своіомъ славомъ па како е стече?

Ето роде, омлађино драга!
 Одъ „Слободе“ данасъ шта имамо,
 Шта имамо са чимъ се славимо
 Съ каквомъ мукомъ па како се стече?

Тежкомъ мукомъ са трбуомъ голимъ
 На безъ едне паре и динара
 По три дана кадъ се лебъ не вде,
 А сочице по месецъ невиде,
 Но о каквомъ тек' се вођу живе,
 Па о зелю тако о кореню,
 У пролеће о прембушу самомъ,

Тако с' живе свакъ се съ душомъ бори
 У несрећи и са нуждомъ свакомъ.
 Цео народъ весела му майка.

Но неволя свакомъ кадъ додія,
 У невољи пробуди се воля,
 Мила желя едва дочекана
 За данашню „Славу“ и „Слободу“,
 Па за чудо и за причу сваку:

Шта неволя учинити кадра,
 Србска рита за слободу свою,
 Кадъ е слоге, међу браћомъ любовъ,
 Една воля што и свакогъ желя?

Па дай Боже и одъ сада тако:
 Међу браћомъ да е слога права,
 Лепа любовъ па и една воля.

Ка' што треба да и свакогъ желя
 Па за свашта да с' добіе болъ
 Одъ овога што већъ имадемо
 У рукама одъ слободе миле,
 Та с' каквомъ се данасъ поносимо
 У Србији као у држави
 Суверенској али ништа зато.

Богъ е добаръ. Богъ ће нама дати
 Само слоге ако у насъ буде,
 Што имасмо пріе у рукама
 За времена славны Неманића,
 Опетъ наше све да буде оно.

Али Призренъ за насъ више ние,
 Да онъ буде што е онда быо;
 Но Приштина, Пазаръ ил' Крушевацъ.

Аминъ, Боже! све се с' тобомъ може!
 Па са вољомъ да учини твојомъ!

Клета браћа! ты помилуй Боже
 Злобне душе како ти се оће!
 По милости а нѣовомъ дѣлу
 Свакъ да позна шта е твоя воля?

Дал' се вато само оне тако
 Свога рода осветише майцы,
 Што наљоти свога Господара
 У планини кадъ іой у сбегъ дође.
 Да обиђе свою децу види,

Како су се деца наместила
 У планини подъ високимъ Штурцемъ;
 И оданде тако га отера
 Безъ да рекне: „с' Богомъ остай“ коме.

Па за нѣно свагда добро срце,
 Добро срце безазлену душу,
 Сваку душу како она срета
 За живота на господству своме!

Ил' и зато што осмѣли она
 По врлини као жена умна,

Са беседомъ, свога Господара
 На Опленцу да разбіе ђака
 Те да с' каже у истини свакой:

Богъ да прости свога рода майку!
 Духъ времена какву е родише,
 А колиба у себи одгаи,
 У простоти да се она нађе
 По врлини выспрености ума,
 Своме мужу тако и народу,
 Па Србиі своіой милой майци
 За потребу и у свакой нужды,
 Милогъ ро а да с' назове майкомъ,
 Таква была и до смрти свое.

Милый роде! па почуй ме сада!
 У истини да ти и то кажемъ:

Врле любе своме Господару,
 Да не беше нѣга да осмѣли,
 Са беседомъ по врлини своіой
 Вышня воля како е научи
 Да разбіе ђака на Опленцу:

Богъ зна шта бы и за онда было
 Одъ Србиіе тако одъ народа,
 Како народъ на кнезове викну,
 Па одпоче као вольомъ своіомъ;
 Да ии ара и да ватромъ пали

Ка' душмани да му они быше,
 И са стране однекуда дошли,
 Како дошли тако да отиду
 Чимъ се мало они обогате.

Како викну? страовито викну
 Као вољомъ на срамоту свою,
 Како свою тако омлађине
 За потомство да се оно нѣму
 Зато свагда и насмее гротомъ,
 Изъ невести на што прво викну
 На кнезове свое старешине;
 На шта викну ево нашта викну:

Зашт' неносе гунѣ ресанике
 Са шимшета и одъ сваке свиле,
 Па на глави коврѣикъ шубаре,
 На ногама ужичке опанке
 Кои неће да домаће носи,
 Па онутомъ ситно преплетене
 Ка' и стари што су се носили?

Но свакъ има по деветъ колира
 Око врата и одъ сваке шаре,
 Место гуња ђуракъ и до землѣ,
 А на глави тако опетъ они
 Место феса ил' шубаре лепе,
 Свакій има и одъ свиле шала
 Лаорія или траболоса,

Какве носе аге и бегови,
Па спаіе тако и субаше.

А не яшу конѣ изъ народа
Каквы има у народу само,

Но атове какве Турцы яшу,
Па спаіе кадъ у народъ иду,
И у села за ушуре свое.

Ка' шта народъ изъ несвести викну
Боже милый! тако изъ простоте
На кнезове свое старешине,
Што се свакій ка' спаія носи,
Па атове ка' и они яшу,
Ка' да њима (Турцима) доликова само,
Свака чоа да е они носе,
А на глави тако и шалове
Па да сами и атове яшу.

Тако викну на радове њине,
На кулуке какве имадоше
Место плате себи за награду
Ка' кнезови што 'ни народъ служе:

Зашто њима да се ради много
Па кулукомъ као спаіяма,
Кадъ кулука за спаіе нема,
За бегове тако ни за аге,
На кулуке кой су научени?

Па за паре прво Адиліе,
 Опетъ тако и за Мамудіе,
 Народъ викну што се неузимлю
 У порезу као паре царске.

Но се за нѣи свакадъ нѣму каже:
 Праве паре да то нису царске
 Ни нѣгове тарапане тако,
 Но некаква изъ Земуна карча
 Па да зато ка' лажљиве паре
 Да немаю ни вредности праве.

Ка' за паре опетъ тако виче
 За порезу, зашто она нїе:

Као што се и везиру дае
 Свакадъ тако па по седамъ гроша,
 Но се она и по десетъ купи,
 Те се народъ тако тиме глоби
 Одъ кнезова кой порезу купе.

Па срамоте одъ народа веће,
 Зашто јоште на кнезове викну
 Сбогъ порезе кадъ такову купе:

Изъ рабоша зашто е не купе
 По старинскіи како се купила?

Но свак' има изъ Немачке ђату,
 Те е они по теџтеру купе,

Ка' што купе и трговци свакадъ
По народу вересіе свое.

Зле повике за милога Бога
Одъ народа тако на кнезове.

Али Турци да ии Богъ убіе:
Београдске аге и спаіе,
Наговоромъ и самога наше
Абдурмана народъ научише,
На кнезове да повиче тако
У освети као на душмане.
Претњомъ своіомъ и на свакогъ оногъ
Да повиче да ће поарати,
Кадъ поара на ма упалити
Кои неће како народъ оће,
На кнезове па да тако виче.

Те онъ тако (народъ) изъ несвести свое,
Како Турци и кайли быше,
И самъ паша проклета му душа,
Да уквари кодъ високе Порте
Кодъ девлета и самога цара,
За данашня „Права“ и „Слободу“
Како никадъ да то недобіе
Одъ девлѣта како му се моли,
А то зато да се Порти яви
Па девлету тако и Султану:
Србскій народъ како тако виче

На кнезове свое старешине
 Изъ средине свое избране
 За домаћу нѣгову управу
 Да онъ ніе ни за каква права
 Одъ „ Слободе „ па ни зашта друго,
 Но Турчину за измета само
 За измета нѣгову наѢаку.

Па шта народъ на кнезове викну
 У Селевцу Смедеревскомъ селу,
 Гди се найпре и замету буна
 Па оданде разтури се далъ
 По Сербіи и краева нѣны:

Тако народъ и са Бакомъ пође
 Кога узе за свогъ старешину,
 Шумади тако у повики
 На кнезове и на брата свакогъ
 Кои неће нѣму у гомилу.

Како пође у Жабаре дође,
 Те поара Парезана прво,
 Одъ когъ небы мирніега кнеза
 У народу тако справедљива.

У Гараше тако Милутина
 Кадъ поара и ватромъ попали;
 Одакле се своме стану врати
 У Тополу тако на Опленацъ,
 Целој буні гди се край учини
 Па на брзо за два за три дана.

Друга чета за Мораву оде
 Одъ народа тако Пожаревцу
 Изъ Кусадка са Таковимъ братомъ,
 Те поара и Јована тамо,
 Среднѣгъ брата свога Господара,
 Господара у кога се нада
 Доброй срећи тако и погледа
 За потомство свою омлађину
 Јрко сунце да га и огране.

Па чуй роде! Богъ те чуо свакадъ!
 По милости на свакоме месту
 Ка' у добру тако у невољи:

У незгоди неприлици таквой,
 Како свако прецлани се етраомъ,
 Па узъ Така нѣгову гомилу
 Свако радо пристајати етаде,
 Одъ Сербіе мало свашта не бы,
 Одъ Сербіе тако и народа:

Врле любе своме Господару,
 Да небеше кадъ онъ нѣойзи каза
 Као любви и своему другу:

Да смислио за добро нашао
 Ка' за болъ тако да учини:

Докъ с' невиди шта ће далъ бити
 Одъ народа оћел' свести доћи?
 Да се мане шта е започео

За несрећу своју и Сербіе,
 Луда паметъ како га заноси
 Наговоромъ паше Београдскогъ,
 Па Спаія тако и Бегова
 О злу свакомъ кой народу раде;

Тако она по нѣговой вољи
 Да за време у Црнуће иде
 Ка' у заклонъ и одъ сваке беде,
 Каква бы е онде могла снаћи
 Одъ простоте тако и са децомъ;

По смѣлости да му она каже
 По смѣлости тако по врлини
 Вышня воля како е научи,
 А за благо рода и Сербіе
 Омлађине тако и потомства:

Да нечини шта е науміо:
 Ню са децомъ у Црнуће слати
 Но предъ Бака да са войскомъ иде,
 Па овако она то му каза
 Како она и осмѣли нѣга
 Да са войскомъ и на Бака пође:

„ Чули мене драгій Господару!
 Што њу рећи за зло ми не прими
 Као люби коя волимъ тебе
 Нашу децу као себе саму:

„ Фала теби на савету твоме,
 Твоме срцу и доброти таквој

Кой се старашъ и о мени свойски,
 Ка' о мени тако и о децы
 У незгоди неприлицы овой.

„Али веруй неће быти лепо,
 Я са децомъ да одавде идемъ
 Кудъ на страну у Црнуће было
 Што ће свако страомъ препанут' се
 Како виде да я съ децомъ одо
 Па и на ма помислити свако:

„И ты Бака да си се препао,
 Како мене са децомъ укланяшъ
 Изъ средине браће и народа,
 Па и нашегъ Крагуевца добра,
 Кой е теби као десна рука
 Свака доба и за свака посла.

„Зато недай умлѣ за безумлѣ,
 Кадъ ты имашъ приятеля доста,
 Фала Богу па и блага тако,
 Дижи войску ма на благо было,
 Па са войскомъ како ти се море
 Тако одма и на Бака айде,
 Одъ народа те затеци нѣга
 У Тополи тако на Опленцу
 Те у народъ да неиде далѣ,
 Фала Богу и данашнѣмъ дану
 Кадъ дошао како мени каза,
 Господару! Буковику Ааго!

Тако близо и Тополи самой
 Са Шабачкомъ и Валѣвскомъ войскомъ,
 Па і' о нѣму да се зато бринешъ
 Да непадне и у руке Баку.

„Па чули ме Господару драгій!
 Тежко брату безъ рођена брата!

„Гди е Шабацъ па дошао Ааго
 Буковику тако и са войскомъ;

„А гди Чачакъ па камо ти Васе!
 Кой е теби душа и узъ главлѣ
 Када оће кога да изсмее,
 Па кодъ тебе тако да опадне
 И са браћомъ тебе да омрази,
 Како нѣму то одъ руке иде,
 Баръ са писмомъ да се теби яви:

„Шта онъ чини са нѣговомъ войскомъ,
 Па на купу имали е штогодъ?
 Ако има колико е има?

„Тако чини Господару драгій!
 Па одъ Бога и срећи се надай,
 Доброй срећи и за цео народъ.

„Само брже како ти се море,
 Докъ се народъ острвио ние
 Ка' на плячку тако на убиство

А и Такъ се осиліо болъ
Цео народъ на руку узео.

„А остави на аманетъ свакій
Мене съ децомъ Крагуевцу само,
Кой за тебе и за децу твою
Тако мари као и за свою.“

Благо нъойзи благо нѣной души
То му каза по смѣлости своіой.
Како каза тако умоли га,
Као одъ сна да пробуди каква,
Те онъ одма на Милету викну
Како одъ нѣ свомъ конаку дође,
Па овако по начину своме
Када зашта онъ добіе волю
Насмеяно безъ лютне сваке:

„Ты Милета айде море одма
Са коньикомъ што га има овде
У Тополу право и на Така,
И на ону што е око нѣга
Одъ народа нѣгову гомилу.

„Ты Вучићу тако са пешакомъ
Айде море одма за Милетомъ,
А и мене ет' за вама таки
Са момцыма и доглаветвомъ моимъ,
А и Ђфремъ близу е Тополе
Са Шабачкомъ и Валѣвскомъ войскомъ

„Тако море како вама кажемъ,
Айдте одма што морете пріе
Те са войскомъ што е има овде

Одъ Темниѣа, Левча и одъ Груже
И што има нешто Лепенице
Са Жабарцемъ изъ обличњи села,
А са Јоксомъ рудничке наіе,
Па съ Миѣиѣемъ Гарибовимъ сыномъ
Што е могло тако съ нѣиме доѣи
Самовольца Ужичке наіе;
Да се едномъ ударимо съ Такомъ,
Па шта Богъ да и одъ Бога среѣа,
Кадъ е тако у времену дошло
Да и жену валя послушати.

„Шта ты велишъ на то Чивашине?
Окрену се Радомира пыта.“

„А шта имамъ да ти на то кажемъ,
Ніе само послушати тако
Кадъ за файду оне нешто кажу,
Но са главе и капу скинути
Па у руку тако полюбити
Као Дую када исповеда
Па Бога ми и приклеѣи мало.“

На шта гротомъ свакій насмејесе
Како вешто то умеде Чико

Да му каже, па и нѣга тако
 Да насмее као и остале
 Кой са њиме на авли бише
 И чекау тако Господара
 Изъ конака докъ с' одъ деце врати.

Како каза покрену се војска,
 Одъ коньика тако одъ пешака
 Предъ коньикомъ Милета е првѣй,
 А Вучићъ е предъ пешакомъ тако,
 Мало затѣмъ и онъ са момцима
 Како рече тако покрену се.

Па што војска у Божурню дође
 Спрамъ тополе тако и Опленца,
 Па Опленцу стаде примицати
 Како треба да се и удари
 Одъ народа са гомиломъ ономъ
 На Опленцу коя съ Бакомъ беше.

Тако њму Богъ и срећа даде,
 Добра срећа и каквой се нада.
 А Богу се све еднако моли
 Млога крвца да се непроліе:

Те безъ боя, окршая свакогъ,
 Са Опленца тако народъ прену
 На све стране кудъ е коме прече
 Да ће пріе свако кући доћи,

Да сакріе и оружѣ свое
 Да се незна да е тамо быо,
 Тако прену на све стране народъ
 Како виде Господара свога
 Да на нѣга и са войскомъ иде .

А Бакъ само Београду наже
 У закрилѣ Београдскомъ паши,
 Но у путу лоша среѣа бы му,
 Увати га Јова Кораѣица
 И одве тако Господару
 У Паланку као полумртва
 Те одъ ране какву на се има
 А доби е у бежаню своме,
 По судбини а за своя дѣла
 Што онъ ѣаше народъ да завади
 Те потокомъ крвца да потече,
 Онде смртну да испіе чашу.

Чудна чуда! а несреѣе грдне!
 Одъ народа каква могла быти,
 Како народъ на кнезове викну
 Изъ несвести па одпоче тако,
 Да ій ара и да ватромъ пали,
 Боже милый! па то тако само,
 На едноме да се Баку сврши
 У Паланци гди га народъ стреля .
 Вишня воля то учини сама

По милости да безъ крви прође
 Одъ народа и нѣговы чуда.
 Каквы чуда? каквы могло быти
 Да се само закрвио беше.

Зато прво да е Бвгу фала!
 Па Княгини свога рода майцы
 Што умоли свога Господара
 Да на Бака тако одма пође,
 Да е фала вечна паметъ свагда
 А у раю покой и блаженство.

Па и нѣномъ миломъ Господару
 Некъ е фала одъ землѣ до неба
 Што послуша свою лубу тако!

Некъ е фала тако вечна паметъ,
 А у раю покой и блаженство
 Какво има светый Сава тамо.

Конацъ првой свезки.

ИМЕНА

благопоспѣшши любителя књижевности србске.

БЕОГРАДЪ.

(Скупљени одъ г. сочинителя.)

Сиятелна госпођа Томаниа Ђ. Обреновића 1 ком.,
за кћерь свою Св. госпођу Анку Константиновића 1 ком.,
за унука Милана М. Обреновића 1 ком., за унука Алек-
сандра Константиновића 1 ком., за унуку Катаруну Кон-
стантиновића 1 ком., госпоя Стака Тадићъ за кћерь г.
Елену Т. Бојовића 1 ком. за кћерь свою Милеву Тадића
1 ком., за кћерь Катарину Тадића 1 ком., за сина Ми-
лорада Тадића 1 ком. госпоя Аница Янковића за ћери
своє Милеву и Юлку Янковића 2 ком., госп. Миланъ Да-
ниловићъ за кћерь свою цану 1 ком., госпоя Катарина
Даниловића 1 ком., Михаихъ М. Богичевићъ слух. VII.
разр. гимн. 1 ком., Светла госпођа Ана Јована Обрено-
вића 2 књ., госп. Никола Чушићъ, артилѣриски капе-
танъ за себе и супругу свою госпою Хермину 2 ком., г.
Димитрие Матићъ, за своє кћери Перку, Елену, Спасе-
нию и Милеву. Свега 22 ком.

(Скупио г. Милошъ Катићъ на ђумруку.)

Г. Матия Николићъ књиговодитель ђумрука Бе-
огр. 1 ком., г. Таса Бранковићъ прец. ђумр. беогр., г.
Дим. Бугарски практ., г. Светозаръ Костићъ кант., г.
Антоние Исайловићъ практ., г. Петаръ Миовићъ финанс.,
г. Стеф. Михайловъ фин., г. Прока Цветковићъ фин., г.
Милошъ I. Ковићъ трг., г. Матия I. Ковићъ трг.
Свега 10 ком.

(Скупио г. Тоша Среќковићъ.)

Г. Борђе Аћимовићъ трг., г. Ристо А. Беорђевићъ
трг., г. Никола Богоевићъ трг., г. Серафимъ Миловићъ
мумция, г. Јованъ Стойсилѣвићъ трг. лонч., г. Радованъ

II

Николић лонч., г. Ристо Ирковић из Босне, г. С. Пауновић, г. Радисавъ Илић за вѣрѣ Катарину, г. Лазаръ Милковић трг., госпою София С. Делимарковић предати се г. Владимиру Делимарковићу трг., г. Сава Теодоровић трг. лонч. за сина Николу Теодоровића у Владичиној кафани. Свега 12 ком.

(Скупио г. Милошъ С. Д. Јовановић слуш. VII. разреда Лозничанинъ.)

Г. Александеръ Цимић архиваръ, протоколиста и регистраторъ управе просвете 2 ком.

ГГ. слушатељи VII. разр. гимн. беогр.

Алекса Борђевић Шабчанинъ. Лазаръ Ж. Петровић, Миланъ Протић, Наумъ Јовановић Рудничанин, Миланъ Михайловић Коштанинъ, Миленко Р. Максимовић, Јованъ Д. Стефановић, Никола Петровић, Михаиљ Божићевић за друга Ефр. I. Вучковића Лицеисту.

ГГ. слушатељи поезије.

Любсе Димитриевић, Јованъ Д. Пранорчетовић, Петаръ Новаковић, Лазаръ Б. Докић, Алекса Т. Јовановић, Ипократъ Ив. Борђевић, Радмило Д. Лазаревић, Борђе Ж. А. Борђевић, Јованъ Стефанъ Миловановић, Петронис С. Кнежевић, Милошъ Б. Андреевић и Драгутинъ Поповић.

ГГ. слушатељи реторике.

Танасиѣ Весовић, Светозаръ Р. Матеић, Гаарил Јовановић, Александеръ Белмашъ, Миланъ В. Радойковић, за тетку цвету княжевчанку.

Ученици IV. разреда гимн.

Коста Груић, Благое Барловацъ за друга Теодора Малешића.

Слушатељи IV. разр. семинарије.

Димитрие Поповић, Алекса Марковић, Добросавъ Пантслић Јдрачинъ, Јосифъ Ђремић за друга свогъ Матию Милив., Илија Симић за сестру Милеву, Несторъ Ристић за брата Милана, Станойло Бурић, Јаконъ Поповић за брата Живана, Стефанъ Ракић, Јованъ Марковић Валѣвацъ, Дим. Илић за синовца Михаила, Миланъ Благоевић за сестру Персиду, Драгутинъ Вуядиновичъ изъ Опоррице окр. кр. Јованъ Мило-сављвић Ужичанинъ, Атанасиѣ Милетић.

Слушатели III. разр. Семинарие.

Матия Миливовић изъ Милошевца за друга Јосифа Брем., Алекса Берић Мачванинъ, Станое Жуп. Милошевићъ, Панта Банковић за брата Марка, Стефанъ Григорићъ Јадранинъ, Анание Божић за браћу Тодора и Јована.

Слушат. II. разр. сем.

Драгутинъ Стефановић за сестру Султану, Петар Поповић дражанинъ, Михаилъ Протић Гиб. кладуров, Мих. Васић Мачванинъ, Јосифъ Јовановић Левчанинъ.

Слушат. I. разр. семинарие.

Радивой Ковачевић за стричевића Степана, Петаръ Баталѣвић Гружан. Софроние Радойчић, Еротие Михайловић, Живанъ Милосавлѣвић, Тодоръ Малешић за друга Благоя Барловца. Свега 62 ком.

(Послани одъ г. Валожића).

Миланъ М. Луиѣвица учен. III. раз. гимн., Милош Валожић II. разр. учен., књижара Валожића 10 ком.

Свега 13 кнм.

(Скуплѣии од г. Новака Савића при упр. в. Београда жанд.)

Госп. Милошъ Б. Спасоевић командиръ кумпане жандармериске и капетанъ, г. Милошъ Кадић наредник жанд., г. Риста Зотовић ред. жандарм, г. Юлия Милосавлѣвић жанд., г. Радованъ Станковић жанд., г. Гойко Благовѣић жанд., г. Матия Аѣемовић жанд., г. Марко Јовановић жанд., г. Марко Максимовић жанд. г. Драгић Драшковић жанд., г. Јованъ Николић жанд., г. Ристо Цветмовић жанд., Дим. Живковић жанд., г. Петаръ Миловановић жанд., г. Борђе Тодоровић жанд. г. Алекса Јовановић жанд, г. Алекса Райчић жанд., г. Лазаръ Костић жанд. за брата Боку Костића учен. II. разр. гимн., г. Риста Борђевић жанд. за супругу своју Драгињу, г. Таса Јовановић жанд. за отца Јована, г. Глиша Јовановић жанд. за брата Милоша учен. гимн. 2. ком., г. Лука Милић жанд. за брата Боку Милићу трг. г. Димитрие Јовановић калѣа дуванѣ, г. Василие Борђевић кал. трг. Свеги 25 ком.

(Скупитељ г. Баи Н. надзир. у каф. г. Јоѣе Филиповића на Сави.)

ГГ. майстори и трговци.

Иванъ Сретеновић, Радованъ Милошевић, Божо Стойковић, Јованъ Боянић. Стоянъ Борђевић, Ни

IV

кола Ковачевићъ, Гая Алексићъ, Максимъ Томићъ, Спиридонъ Т. Нешићъ, Јованъ Свиларевићъ, Андрия Борђевићъ, Никола Павловићъ, Милошъ Остоићъ бер., Мияило Зисићъ, Радованъ Премовићъ, г. Мил. Даниловић ађут. Никола Ђлисавацъ кварт. Свега 17 ком.

КНЯЖЕВАЦЪ.

(Скуп. прм. суда Стоянъ Т. Поповићъ.)

Окр. прот. ГГ. Милошъ Стояновићъ, Манойло М. Стояновићъ пар. княж., г. Јоца Науновић окр. нач. полк. и кав., Янаћъ Зисићъ кап. и нач. помоћ., Арсение Бокић казн., Крета Жупаниацъ II. пис., Анђелия Пуяћъ за сина Михаила. Судъ окружия княжевачкогъ. Г. Тоша Огняновићъ предс. окр. суда. нѣгови членови: г. Стеванъ Јовановићъ за себе и сина Димитрия 2 ком., г. Нича Симић, Михаилъ Ђирићъ, Стефанъ Димитријевићъ пис. окр. суда. Алекса Х. Брзаковъ рачунв. за сина Сретена, Мияило Борђевићъ II. окр. суда.

Г. Милое Вселиновићъ предс. прим. суда, нѣгови членови: Мита Јаношевићъ, Гойко Младеновићъ за унучадъ, Аврамъ Ракићъ пошт. III. кл.

ГГ. Кавалѣристе: Никола Рајовоћъ порч., Панта Поповићъ подн., Новакъ Борђевићъ комес. Милованъ Обрадовићъ кавалѣр.

ГГ. трговци: Гавра Аничићъ за сина, Коста Аћимовићъ за сина учен., Милошъ Станоевићъ, Маринко Вукадиновићъ, Богосавъ Василѣвићъ, Панта Николаевићъ бер. Илия Шишмановићъ, Борђе Костићъ обоица за синове гимназисте, и Стоянъ Цайковићъ за сина Борђа. Свега 32 ком.

ЛОЗНИЦА.

(Скупитељ Янко Лазаревићъ.)

ГГ. трговци и майстори: Милошъ У. Веселиновићъ, Јованъ Лазаревићъ, Андрия Одовићъ, Сава Боиновићъ, Л. П. Ђринићъ, Обрадъ Михаиловићъ, Маринко Ристићъ, Цветко П. Ђздићъ, Андрия Николићъ, Велько Божићъ за сина Станка, Яковъ Петровићъ, Любомиръ С. Боићъ за брата Радомира, Борђе Н. Бумр. и Никола Минић надз. пол. кар. шеп. аде. Свега 15 кот.

Г. прота лознички Игњ. Васићъ, Ивко Потовићъ парохъ клубачки, г. Стеванъ Потовићъ пар. Руднички, г. Јованъ Павловићъ пар. грнчарски, г. Јованъ Павловићъ пар. Јошевачки, г. Живко Поповићъ пар. бастовачки, г.

Аксентие Поповић пар. белоцркван., г. Цветко Драгутиновъ пар. комирићки, г. Максимъ Живановић пар. Цикотски, г. Ђефремъ Стојановић капелан лознички, г. Арсение Нешковић пар. трешнички, г. Данило Орелъ уч. лознички, г. Владиславъ Поповъ пар. крупаньски, г. Зария Лазаревић пар. добрићки. Свега 15 ком.

СМЕДЕРЕВО.

(Одъ Павла Вельковића разносителѣ поште Смед.)

Г. Јосифъ Здравковић телеграфиста, г. Петаръ Стефановић зван. суда, смед. Јованъ Караочић ђакъ, Никола Р. Младеновић учен., Светозаръ С. Спасић 1. гпмн., г. Живота Милошевић практ., г. Дититрие С. Јанићичвић практ. смед., г. Борђе Карапавловић практ. за сестру Катинку, г. Алекса Т. Стефановић практ. с. смед., г. Јованъ Поповић практ., г. Илија А. Врбичинић експедиторъ суда, г. Јованъ Г. Флорић практ. с. смед. г. Васа М. Николић за брата Александра, г. Петаръ С. Срсић трг. за синовицу Любицу Срсић. г. Борђе А. Куюнцић каф., г. Илија Вельковић терзия за сина Димитрия Вельковића учен. II. разр., г. Јованъ Шпартанъ комисионеръ, г. Ђ. Питанисъ комис., г. Васое Рива, г. А. Ђ. Девић телеграфиста. Свега 20 ком.

ШАБАЦЪ.

Г. Јованъ Павловић прота 12 књига.

(Скупио г. Лаза Бели.)

ГГ. Трговци и мајстори:

Мита Борђевић за сина Косту, Божо Кретић, Лазаръ Бели за сина Јована, Јованка Петровић, Христина Јковлѣвић, Алекса Караматић, Мияјло Лазаревић за кћеръ Живану, Никола Т. Тошић, г. Јованъ Илић пар. шабач., г. Милошъ Милосавлѣвић бив. казн. окр. подр. за сина Андрию, Стево Мић за кћеръ Драгиню, Ранко Поповић, Никола Ђвтић, Лазаръ Ђвтић, Петаръ Ристић за сина Алексу, Матя Милутиновић. Лазаръ Дражић за сина Андрию, Андрия А. Славуй, Милованъ С. Аксентиѣвић чл. окр. суда за сестре Екатарину и Елисавету 2 ком. Теодоръ Стојановић за кћ. Елену, Ђефремъ Николић, Никола Станишић за сина Милана, Марко Глигориѣвић, Иванъ Баић за сина Любомира, Јованъ Павловић за сина Нику, Андрия Влайковић за сина Драгомира. Св. 29 ком.

(Скупио преде. прим. суда г. Ненадъ Деспотовићъ).

III. трговци и майстори:

Милошъ Шешићъ, Ђоко Поповићъ за сина Стеф., Теша Ђурићъ, Јованъ Митровићъ, Ненадъ каф. за сест. Драгињу. Јованъ Л. Кокановићъ за сина Лазара, Ненадъ Деспотовићъ за кћ. Катерину, Никола Анч. полиц. за сина Мияила, Тимотие Лазаревићъ за синове, Иванъ Саватићъ, г. Миланъ Аврбавацъ за супр. Анну, Јованъ Радовановићъ бак., Ђорђе Алексићъ, Миланъ Алимпићъ извр. пос. тамн.. Богићъ Тошковићъ Павле крупњанинъ.
Свега ком.

(Послати од Владимира Шкулића.)

Г. Милошъ Илићъ I. класе телеграфиста, г. Стев Милојковићъ рачунов. суда шабач., г. Коста Милојковићъ за сина С. Милонковића, г. Јованъ Ђ. Авакумовићъ I. писаръ суда шабач. 2 ком., г. Миливой Петровићъ архиваръ, г. Јованъ Бошняковићъ практикантъ, г. Миланъ Ковачевићъ II. писаръ, г. Дим. Вучковићъ дѣлов. прот., г. Адамъ Николићъ експед. суда шабач., г. Дим. Недельковићъ изврш., Макевија Р. Пантелићъ правобранителъ, г. Тимотия Ђорђевићъ II. писар суда шабач., Александер Пешика практ., Бгагое Карићъ I. пие. нач. за сина Владимира ученика III. полугимн. разр., г. Михаилъ Вујовићъ практ. нач., г. Глигорие Т. Раићъ практ. ср. поц., г. Радов. Миловановићъ практ. ср. поса-тамн., г. Ђорђе Глигориевићъ практ. ђул. шабач., Марко Ц. Манковићъ практ. суда шабач., г. Стево Аџићъ трговачки синъ, Јаковъ Тркићъ за кћери Јоку и Милку 2 ком., г. Мияило Кножевићъ шлосеръ, Дим. Ристићъ абација, Макевија Поповићъ трг., Стеванъ Јовановићъ трг. изъ Мийдана, г. Андрија Мияиловићъ кдлнеръ, г. Петаръ Живковићъ бакалъ, Срећко Живковићъ кафеџија, Цветко Аранђеловић каф., Ристо Радуловићъ трг., Ђоко Р. Лекићъ шпекул., Владиславъ Глигориевићъ терзия, Лука Мишковићъ трг., Пантелија Г. Матићъ трг., Дим. Стефановићъ оберколнер, Лазаръ Крстићъ дуванџија, Коста Цампићъ шлосер, Ђвто Огњановићъ кројачъ изъ црнућа окр. рудничкогъ 5 ком. Саво Даничићъ трговацъ изъ Срб. Митровице Живанъ Микићъ молеръ Јаковъ Мишићъ калфа трг., Ђоко Илићъ за брата Косту ученика I. гимн., Влайко Ђрчићъ калфа трговачки, Коста Угричићъ помоћникъ пискаревића кумпане, Тодоръ Атићъ за Јоцу сина пок. Панте Јовановића, Дим. Младеновићъ терз., Павле Станимировићъ булюб., Илија Пантелићъ учен. I. разр. полугимн., Обрадъ Ада-

мовићъ, Милошъ Ковановићъ слух. I. полуг., Петаръ Янковићъ трг., Дим. Јовановићъ парохъ, Никола Алексићъ учнт. и ђаконъ, Лазаръ Станковићъ учитель, Теодоръ Недићъ трговацъ, Светозаръ Милосавлѣвићъ трг., Любомиръ Стояновићъ ученикъ I. разреда гимназіе. Иванъ Милоичевићъ калѣа трговачки, Мара Јовановић за сина Николу, Урошъ Марковићъ, Владимиръ С. Шкулић трговацъ за брата Светозара ученика III. разреда.

Свега 57 ком.

ЧАЧАКЪ.

(Скупитељ г. Стефанъ Баблянићъ дѣлов. пр. с. у Чачку.)

ГГ. трговци и майстори:

Миланъ Вучићевићъ, Алекса Барбовићъ за сина Боку, Стефанъ Марковићъ Стефанъ Урожевићъ, Тоша Загорчићъ, Вукосавъ Симићъ за сина Владимира, Милов Трифуновићъ, Миладинъ Майсторовићъ, Урошъ Раићъ, Аксентије Стояновићъ, Лазаръ М. Ристићъ, Обрадъ Илић, Стефанъ Борђевићъ, Милов Гавриловићъ, Димитрије Рубовићъ, Милованъ Стефановићъ, Јованъ Степановићъ, Алекса Радовићъ, Вучко Антићъ, Стеванъ Симићъ, Милово Радовановићъ, Дим. Јовановићъ, Никола Павловићъ, Ник. Радовановићъ преде. прм. суда, нѣгови членови: Бл. димиръ С. Аџићъ, Мавко Јовановићъ, Прокопие Королићъ вар. лѣк.

Свега 27 ком,

ЯГОДИНА.

(Скуп. г. Ант. Јаношевићъ дѣлов. суда обшт. ягодинске.)

Г. Миланъ Антоновићъ нач. окр. маіоръ 3 ком., г. Дидрија Петровићъ чл. укинутогъ апел. суда кап. дуж. преде. суда окр. ягод. извршуюћиза себе и сина Илию 2 ком., г. Михайль Петровићъ прот. окр. ягод., г. Лазаръ Рашковићъ окр. казначей, г. Лазаръ Милоевићъ секр. нач., г. Борђе Цветковићъ извр. вар. ягод., г. Борђе П. Булићъ I. пис. с. окр. ягод. за сина Димитрија, г. Милош Прокићъ архив. суда окр. ягод., г. Станиславъ Мильковићъ II. пис. суда окр. ягод. за супругу свою Станию, г. Атан. Васковићъ II. пис. с. окр. яг., г. Стев. Милићевићъ преде. суда обш. яг., г. Благое Д. Симићъ еки. с. окр. яг. за себе и свогъ сестрића Димитрија 2 ком., г. Дим. Цветков диак. и учнт. 4 разр., г. Дим. Лазаревићъ уч. I. раз., г. Павле Ђврићъ учнт. II. разр., г. Миятъ Ђ. Радосавлѣвићъ уч. I. раз. II. одѣл., г. Свет. Савићъ уч. III. раз., г. Стев. Тасићъ практ. нач. яг., г. Дим. С. Величковићъ практ. нач. яг., г. Милан Газибарићъ практ. с. окр. яд., г. Петроние Митровићъ практ. с. окр. яг. за супругу

Станию и кѣр Елену, г. Ставанъ Лазаревиѣхъ практ. с. окр. яг. за сина Гоцу, г. Мих. Миленковиѣхъ практ. с. окр. яг., г. Атан. Вукиѣвиѣхъ прак, с. ок. яг., г. Алекса Борѣвиѣхъ пр. с. окр. ягод., г. Живко Николиѣхъ бив. прак. окр. суда, г. Борѣ Печеновиѣхъ прак. суда окр. ягод. за сестру Катарину, г. Аврам Мильковиѣхъ практ. с. яг. за брата Стевана, г. Јованъ И. Радойковиѣхъ пр. нач. яг. за брата Лазара учен., г. Дим. Суботиѣхъ буровезац, г. Антоние Аврамовиѣхъ трг., г. Борѣ Велезлия трг., г. Мата Аранѣловиѣхъ трг., г. Алекса Голубовиѣхъ трг. за сина Драгутина, г. Сима Гавриловиѣхъ бичакция, г. Борѣ Стефановиѣхъ трг., г. Стоянча Тириѣхъ чича за сина Драгутина, т. Живко Тасиѣхъ прак, сида обшт. ягод., г. Тимотие П. Караматиѣхъ трг., г. Коста Ђирковиѣхъ бакал., г. Дим. Мишиѣхъ кожарѣ, г. Аркадие Мойсеевиѣхъ клозерѣ, г. Дим. Милиѣвиѣхъ трговацѣ, г. Милия Мимитриевиѣхъ шустер, г. Михаилъ Мимитриевиѣхъ дуѣмеция, г. Михаилъ Р. Цветковиѣхъ табакѣ.

Свега 50 књига.

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

P19CpII540 / 1.1